

Урош Попадић*

<https://orcid.org/0009-0002-2660-848X>

Европски покрет,
Београд, Србија

<https://doi.org/10.18485/sres.2025.4.1.2>

UDK 321.7(612)"2011/..."

Оригинални научни рад

Примљен: 4.5.2025.

Прихваћен: 31.7.2025.

НЕУСПЕХ УЈЕДИЊЕНИХ НАЦИЈА И ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ У ДЕМОКРАТИЗАЦИЈИ И СТАБИЛИЗАЦИЈИ ЛИБИЈЕ

АПСТРАКТ

Рад истражује неуспех настојања УН и ЕУ да демократизују и стабилизују Либију након промене режима 2011. године. Иако су рано подржале демократску транзицију, обе организације брзо су усвојиле приступ немешања, доприносећи колапсу државне власти и успону конкурентских идентитета и безбедносних актера. Користећи конструктивистички оквир, који укључује онтолошку и друштвену безбедност, рад тврди да подељеност Либије произлази из непостојања јединственог националног идентитета и неуспеха у изградњи заједничког политичког наратива. Показало се да је у земљи у којој је идентитет постао везан за поднационалне заједнице, а не за централну нацију и државу која би била њен врховни ауторитет, споља наметнута демократизација, без локалног легитимитета, неодржива. Праћењем процеса и анализом докумената, студија показује како је недоследно ангажовање међународних актера, у комбинацији са унутрашњим поделама идентитета и недостатком спремности за демократизацију, довело до дугорочне несигурности и подељености. Резултати истичу да демократизација без основних услова, као што су легитимитет централних власти и национална кохезија, може довести до погоршања нестабилности уместо до њеног решавања, посебно када се неспремном становништву намеће споља, непотпуно и недоследно.

КЉУЧНЕ РЕЧИ: демократизација, интервенција, стабилизација, изградња мира, социјална безбедност, идентитет, конструктивизам.

* popadics.uros@gmail.com

1. Увод

Један од главних проблема међународне безбедности у данашњем свету јесте дуготрајна и текућа безбедносна криза у Либији, која је узрок макрорегионалне нестабилности и несигурности. Овај рад покушава дубље да разуме разлоге неуспеха успостављања стабилне безбедносне ситуације у Либији анализом улоге коју су УН и ЕУ имале у томе. Ове две међународне организације биле су веома укључене у промену режима и подржале су на почетку изградњу нове државе и њену демократизацију. Међутим, након почетне интервенције, обе су имале веома ограничену улогу у дешавањима која су уследила након промене режима. То је допринело неуспеху демократизације коју су започеле, што је потом довело и до неуспеха стабилизације. Рад истражује како су ове две организације утицале на постреволуционарне процесе и на целокупну ситуацију. Сматрамо да је покушај УН да силом подстакне демократизацију, а затим да напусти пројекат био неразуман и да је донео више штете него користи, док је улога ЕУ генерално била веома ограничена и контрапродуктивна. Предуслови за демократизацију у Либији били су веома ограничени, док је становништву недостајало јединство како у погледу свог идентитета и идентификације са новим постреволуционарним централним властима, тако и у прихватању или интересовању за демократизацију, посебно ону која се намеће споља. Да бисмо анализирали овај процес, користимо широк теоријски оквир. Он нам омогућава да истражимо питања идентитета и идеја, јер се заснива на конструктивистичкој теорији и укључује новије приступе безбедности, као што су социјална и онтолошка безбедност.

Користићи теоријску основу, тврдимо да је главни разлог за сталну несигурност неуспех у изградњи јединственог либијског идентитета и стабилног наратива, који би обезбедио безбедносно окружење за све грађане. То што је већи део становништва одбацио међународни либерално-демократски модел, као и то што није успешно представљена одржива алтернатива и изграђена централна власт, коју би целокупно становништво сматрало легитимном, довело је до даље фрагментације становништва, па чак и до стварања конкурентских друштава и безбедносних заједница. Ако људи у једној земљи немају јединствени идентитет, који стоји иза државе као централне власти, и ако државу не виде као легитимног заштитника интереса свих грађана, сваки покушај промене политичког функционисања државе, попут оног кроз демократизацију, не може успети. Слично томе, ако становништво не осећа да држава штити интересе њихове специфичне заједнице, неће се осећати интегрисаним у централни национални идентитет нити ће осећати лојалност према држави. Рад анализира цео период од револуције па до данас и обухвата следеће целине: прво, дат је преглед литературе

о теоријским основама и оправдањима процеса демократијација, а затим преглед литературе о либијској кризи и покушају демократијације. То нам омогућава увид у досадашња научна тумачења кризе и разлога континуираног погоршања ситуације. Након тога, у раду представљамо свој теоријски приступ и дајемо оквир за нова објашњења, у који смештамо емпиријску анализу процеса који покушавамо да разумемо. На крају, изведене налазе упоређујемо са постављеним теоријским оквиром.

2. Демократијација у теорији и пракси, као и у контексту

Демократијација је сложен широко истражен процес, па ћемо се овде фокусирати на преглед објашњења наметнуте демократијације у региону Блиског истока. Да би сам процес функционисао, Бернел напомиње да га мора пратити модернизација која би ограничила деловање етнорелигијских фактора на политику. Он такође упозорава да се демократијација може лако зауставити или поништити онда када демократски изабрана влада користи нестабилан и неконсолидован систем да поништи новонасталу демократију (Burnell, 2013). Мун се слаже са овим мишљењем, тврдећи да избори нису једнаки демократији, јер консолидација захтева време и стабилно безбедно окружење, у ком становништво може развити демократске навике (Moon, 2009). Ентерлајн и Григ истичу предуслове неопходне за демократски развој, посебно социоекономске (Enterline and Greig, 2008), што је аргумент на ком и Пшеворски заснива своју тврдњу да демократије имају веће шансе да преживе у економски развијеним земљама (Przeworski, 2000). Још један важан услов за демократијацију јесте постојање политичког легитимитета, који је резултат историјских околности, како је Липсет приметио у темељном тексту о демократској теорији. Пошто регион карактерише историјски недостатак демократије и дугогодишњи персонализовани ауторитарни режими (Lipset, 1959), нису постојали јаки предуслови за успех процеса у Либији.

Када је реч о економском развоју Либије као предуслову за демократијацију, можемо рећи да она припада типу државе која већину својих прихода остварује продајом нафте. Рос указује на то да је нафтено богатство директно повезано са недостатком демократије, јер такве државе не зависе од пореза као примарног извора прихода, па стога имају ограничену потребу да буду одговорне према грађанима (Ross, 2001). Региону генерално недостаје демократија. У њему постоје нелинеарни процеси либерализације током времена, а стабилност његових режима одржава се не само репресијом већ и кооптирањем становништва успостављањем клијентелистичког система (Albrecht and Schlumberger, 2004). Политичке слободе у региону су временом назадовале, а државе које формално имају неки облик демократије заправо

су недемократске, јер је становништво деполитизовано и изложено репресији, док су институције подређене клијентелистичким интересима (Goldstone, 2011). Цирхер истиче да државе у региону генерално карактерише висок степен корупције, као и страх владајућих елита од губитка власти услед демократизације (Zürcher, 2018), што ствара суморну слику, у којој демократија није ни много пожељна ни одржива у региону. Као што је Липсет давно истакао, демократија мора да одговара вредностима становништва (Lipset, 1959), што Пшеворски и Лимонги на допуњују тврдњом да друштво треба да буде модернизовано и урбанизовано (Przeworski and Limongi, 2018). Ово додатно учвршћује сумњу у одрживост демократије у региону, а посебно у Либији.

Сама демократизација представља дугорочан и компликован процес, а у случају Либије она је наметнута споља, што је погоршало ситуацију. Теоријско оправдање за наметнуту либералну демократизацију засновано је на либералном институционализму, посебно на демократској теорији мира. У том смислу, Франшет наглашава да унутар либерализма постоји етичка тензија између поштовања државног суверенитета и заштите права појединаца (Franceschet, 1999), док Хофман тврди да се либерализам и демократија супротстављају тиранији и агресији, при чему даје приоритет људским правима у односу на суверенитет (Hoffmann, 1995). Ови аргументи служе као основ за оправдање интервенционизма у име демократије. Дојл тако отворено тврди да, ако у некој нелибералној држави не постоји политичка заступљеност, либералне државе је могу сматрати нелегитимним субјектом, па би у том случају оне могле себи дати за право да интервенишу ради успостављања демократије (Doyle, 1986). Међутим, Даунс и Монтен открили су да стране промене режима, које намећу демократије генерално нису произвеле значајне демократске користи и да успешна демократизација зависи од стратегије интервенције, као и од домаћих услова који су за њу повољни (Downes and Montan, 2013). Утврђено је да јака држава представља препреку за насиље између различитих друштвених група, али је истовремено једна група може користити да врши насиље над другима и да искључује одређене групе. Слично томе, вероватније је да ће демократске државе постићи решење у грађанском рату, посебно онда када сукоб није заснован на идентитету и када постоји спољна подршка мировном процесу (Hartzell et al., 2001). На основу овога можемо тврдити да се демократија не може успешно наметнути, чак ни силом, држави која није спремна или пријемчива за њу. Слично томе, држави без демократије биће много теже да реши сукоб који је заснован на идентитету, посебно без помоћи међународне заједнице. У Либији је, стога, постојала мала вероватноћа за успех демократизације, а нарочито због начина на који је спровођена.

Заговорници ове теорије залажу се за либералну демократију као за пожељнији систем који обезбеђује мир и сарадњу, оправдавајући њено

наметање очекиваним користима. Ајкенбери карактерише либерални демократски систем као систем уређен на правилима, који промовише сарадњу засновану на једнакости и реципроцитету, усмерену ка на обостраној користи, наглашавајући отвореност таквих система. С обзиром на то да систем даје приоритет људским правима и отворености, он напомиње да државе показују интересовање за оно што се дешава у другим државама (Ikenberry, 2009). Кеохан и Мартин такође истичу реципроцитет и отвореност држава у таквим системима (Keohan и Martin, 1995), а Дојл тврди да такав систем има пацификујући ефекат на државе, истовремено напомињући да је мање вероватно да ће демократске државе ратовати против сличних држава (Doyle, 1986). Макмилан иде корак даље и тврди да су либералне државе генерално склоније миру (Macmillan, 2004), те су стога пожељнији за међународну стабилност. Ови аргументи повезују предложене користи демократије са идејом да њено наметање може бити оправдано у име општег добра. Ова тврдња заснива се на теорији демократског мира, која тврди да демократске државе нису мотивисане да ратују једна против друге због заједничких норми, институционалних ограничења и стратешког понашања (Russett et al., 1995). Међутим, чак и њени заговорници признају да овај мир не мора нужно да постоји између либералних и нелибералних држава (Doyle, 2005), док Овен то приписује тврдњи да либералне државе виде нелибералне као непредвидиве и опасне, јер немају контролу над владином моћи (Owen, 1994). Стога, у оквиру либерализма постоји теоријско оправдање за демократизацију државе ради стварања безбеднијег и предвидљивијег света. Ова теорија се често користи као аргумент када се оправдава интервенционизам, тако да можемо тврдити да је она чинила основу размишљања УН и ЕУ у случају Либије.

3. Либијска криза и њена неуспела демократизација

Интервенција је довела до промене режима, а њени заговорници су се надали да ће довести до замене ауторитарне власти либералном демократијом, чиме би се Либији омогућио нови политички идентитет. Након почетног оптимизма, неуспех државне власти и слабост централне владе довели су до формирања разних оружаних група, повезаних са заједницама које су их подржавале. Ове групе су се супротстављале централној власти и деловале аутономно, будући да су биле више везане за своје регионалне идентитете него за национални (McQuinn, 2013). Интервенција је оправдана потребом да се цивилно становништво заштити уклањањем насилног ауторитарног режима, чиме су постављени снажни нормативни захтеви свакој будућој влади. Након што је ауторитарна влада уклоњена, оживела су потиснута регионална и етнорелигијска ривалства, док су различите групе са вишеструким

идентитетима настојале да освоје власт у условима нестабилности и немогућности државе да испоручи безбедност. Ове групе засноване на идентитету имале су различите визије будућности Либије, а у недостатку јаке централне власти могле су се међусобно такмичити за доминацију (Randall, 2015). Фасаноти упозорава да постојање мноштва идентитета у Либији, подељених племенским, етничким и верским линијама, представља велику препреку изградњи нације. Сматра да је то главни узрок дуготрајности и насилности вишефракцијског грађанског рата (Fasanotti, 2017). Овај аргумент у складу је са нашим концептом приоритета друштвене безбедности, као и са тим да интереси засновани на идентитету примарно утичу на политичке процесе. Либија се суочила не само са политичким и безбедносним кризама, које су спречиле консолидацију централне власти, већ и са фрагментацијом и поларизацијом, које су спречиле национално помирење (Hamada et al., 2020). Након промене режима, реторика у земљи постала је углавном ратоборна, уз снажан утицај милитаризма и насиља као средства за постизање циља. У комбинацији са ефективном децентрализацијом због слабости државе и пораста локалних милиција, то је довело до опште милитаризације и безбедносне дестабилизације земље (Raineri, 2019).

Интервенцију су пратили покушаји ЕУ да подржи стабилизацију земље, јер је због своје близине била угрожена регионалном нестабилношћу. Поддршка коју је ЕУ пружала централној влади у Триполију била је усмерена ка изградњи државе и стабилизацији безбедности, али је била ограниченог обима и утицаја (Battaglia, 2017). Према мандату, примарни циљ мисије УН био је спречавање насиља над цивилима и обезбеђивање њихове безбедности, у складу са нормом одговорности заштите (Bellamy, 2011). Међутим, након интервенције, начин спровођења мандата УН изазвао је контроверзе, што је довело до неповерења у Савет. Ово је додатно погоршало ситуацију након смене режима, јер су његова пажња и утицај били ограничени (Brockmeier et al., 2016). Изградњу мира, секундарни циљ мисије УН, подржала је ЕУ, која је изградњу државе видела као неопходан предуслов за то. Међутим, ЕУ је у томе видела и шансу да се позиционира као геополитички актер која промовише мир (Battaglia, 2017). Ово је била прилика да ЕУ тестира кохерентност своје спољне политике, постигнуту Лисабонским споразумом. Међутим, тада још увек није постојала јединствена спољна политика ЕУ. Многе државе ЕУ имале су билатералне односе са Либијом, што је захтевало ограниченији и опрезнији приступ, и довело до неслагања унутар ЕУ, која су је спречила да буде ефикасан безбедносни актер (Fabbrini, 2014). Европска унија је морала да реагује на ситуацију због своје посвећености заштити људских права, посебно зато што се нормативно није противила интервенцији против ауторитарних лидера (Stavridis, 2014). Стога, слаб приступ изградњи државе и демократизацији може поткопати процес од самог почетка. Уколико

интервенишуће силе не подрже довољно транзицију која треба да се развија током интервенције, она ће вероватно пропасти.

Неуспех институција да обезбеде безбедност створио је безбедносни вакуум, који су милиције искористиле, делујући привремено и *ad hoc*. Међутим, делујући локално, ове групе су допринеле општој несигурности у земљи, јер су следиле сопствене интересе и обликовале политику засновану на свом потенцијалу насиља, унапређујући истовремено интересе заједница из којих су произашле (Gaub, 2013). Ренијери описује ситуацију у којој су друштвене групе подржавале недржавне наоружане актере ради јачања своје безбедности, а да притом нису оснаживале формалне војне структуре државе. Безбедност је обезбеђивана неформално, што је подрило улогу државе као пружаоца безбедности. Интервенција коју су одобриле УН била је један од узрока оваквог стања. Њом је уклоњен претходни режим, али након тога није уследила изградња државе или мира, чиме је створен простор да побуњеничке фракције покушају да попуне вакуум моћи (Raineri, 2019). Прелазна влада није успела да стави различите етничке и верске милиције под своју контролу, чиме је различитим радикалним снагама омогућила да се уједине и да затим утичу на политику, супротстављајући се демократизацији и централизацији (Pack et al., 2017). Због ограниченог мандата за интервенцију, мисија УН није могла да помогне, а у недостатку јасних смерница и услед фрагментације земље, нове власти нису успеле да обезбеде функционалну демократију. Посредовање УН није успело да заустави грађански рат нити да спречи даљу фрагментацију Либије, док су локалне снаге засноване на идентитету добиле чак и идеолошку подршку од суседних држава. Многа подручја земље почела су да функционишу аутономно, самостално решавајући безбедносне проблеме, углавном на основу локалних племенских идентитета (Vericat and Hobrara, 2018). То је додатно убрзало распадање централне власти и слабљење централног идентитета. Пред нове власти постављена су очекивања која су за њих била превелики терет, с обзиром на локални контекст, општу нестабилност и непостојање снажног националног идентитета.

Силе које су интервенисале нису очекивале да ће доћи до такве фрагментације, па централна власт није могла бити успостављена чак ни уз помоћ међународне заједнице, која је током првих неколико година помагала у изградњи државе и демократизацији (Friend, 2018). Нису очекивале да локални актери неће моћи или неће бити спремни да следе њихове савете. Барту тврди да су рани напори у демократизацији пропали због слабости институција и централних власти, као и због политичког реваншизма и опортунизма (Bartu, 2015). Мегериси напомиње да ЕУ није успела ефикасно да утиче на овај процес, јер се и даље борила да обезбеди јединствену спољну политику. Однос према постреволуционарним режимима зависио је од различитих интереса водећих држава ЕУ, што је додатно отежавало њену

спољнополитичку консолидацију. То ју је спречило да предузме дипломатске акције неопходне за ефикасан утицај (Megerisi, 2020). Слично томе, мандат УН утицао је на интервенцију и њене резултате. Резолуција Савета, којом је одобрена употреба војне силе, искључивала је могућност стране окупације либијске територије и била је строго ограничена на заштиту грађана. У Савету је недостајало јединство, док су национални интереси били приоритет, што је од само почетка ограничило улогу мисије (Keating, 2013). Из овога се може закључити да је слаб дипломатски утицај међународне заједнице спречио како потребне подстицаје, тако и принудне мере потребне за стабилизацију и демократизацију земље.

Неуспело у спровођењу избора довео је до поделе контроле над земљом на два дела, при чему је Представнички дом (чији је мандат истекао) контролисао исток уз подршку Либијске националне армије. Представнички дом прогласио је Владу националног јединства, формирану уз међународну помоћ у Триполију, нелегитимном и поставио ривалски захтев за легитимитет из Бенгазија (Friend, 2015). Уједињене нације и ЕУ наставиле су да утичу на стварање јединства како би земља могла да изађе из кризе. Четири године након револуције још увек није било националног јединства, а ЕУ је сматрала да је то могуће постићи само поделом власти и демократизацијом (Toaldo, 2016). Како су покушаји уједињења земље континуирано пропадали, подела је ескалирала у отворени сукоб, при чему је Египат подржавао Бенгази, док је Турска подржавала Триполи. Уједињене нације успешно су посредовале у томе да дође до прекида ватре, али потпуни мир никада није постигнут (Feuer, 2021). Након споразума о прекиду ватре из 2020. године, УН су успеле да помогну у успостављању краткорочне Владе јединства 2021. године, која је имала међународну подршку (ICG, 2021). Међутим, власти у Бенгазију напустиле су је у року од неколико месеци (Unsmil, 2025). Више од деценије након интервенције, Либија је далеко од политичког јединства и од заједничког националног идентитета. Што буде дуже остајала подељена на два велика друштва, мања је вероватноћа да ће се поново ујединити. То захтева детаљније испитивање самог процеса интервенције УН и ЕУ, уз анализу тога зашто је наметнута демократизација и изградња мира пропала, како би се предложило могуће решење.

4. Теоријски приступ

Полазећи од нашег аргумента да политички интереси и политике у великој мери зависе од питања идентитета, прихватамо Вендтов став да су политичке структуре друштвене, а не материјалне, те да оне обликују идентитете, интересе и понашање држава. Односи и разумевање политичког „другог”

чине основ безбедности, јер су државе превасходно угрожене интересима других држава заснованим на идентитету, а не на материјалним капацитетима (Wendt, 1995). Ово је неопходно узети у обзир и приликом разматрања мотивације ЕУ, па чак и УН, да интервенишу како би стабилизувале и трансформисале Либију у складу са својим интересима, али и у складу са интересима прото-државних заједница, које су настале у Либији након револуције. Вендт такође тврди да је идентитет државе мешавина унутрашње и спољне политике, али да је флуидан и да се мења током интеракције са другима (Wendt, 1994). То би Либији или њеним поднационалним заједницама омогућило да се промене на основу искуства и интеракције. Хопф дели ово гледиште, према којем интереси држава зависе од еволуирања њиховог идентитета, а идентитети се репродукују и појачавају у акцијама које су могуће само у интерсубјективном друштвеном контексту. Идентитет пружа контекст и омогућава већу предвидљивост у односима између држава или заједница, обликујући се непрестано кроз акцију и интеракцију (Horf, 1998), и управо је зато важно да држава има разумљив и консолидован идентитет.

Фокусирајући се на идентитет у пракси и његову конструкцију кроз норме, можемо сматрати да су УН и ЕУ покушале да подрже процес демократијације Либије увођењем и промовисањем одређених норми, што је посебно значајно ако у виду имамо Хофманов аргумент да норме снажно утичу не само на понашање државе већ и на њен идентитет. Ове норме могу бити примењене и на друге државе и заједнице у настојању да промене свој идентитет, а тиме и своје интересе (Hoffmann, 2010). Конструктивистички приступ безбедности тврди да идентитет и интересе државе одређују окружење и контекст у ком она постоји, као и њена политичка и безбедносна култура. Полазећи од овога, норме дефинишу и регулишу понашање актера и обликују њихове безбедносне интересе. Усвајање одређених норми изузетно је важно како за формирање идентитета државе, тако и за начин на који је друге државе перцепирају (Jepperson et al, 1996). Гуџини истиче важност друштвеног контекста у којем се формира или трансформише државни идентитет, јер свака акција државе утиче на то како ће је њени суседи перцепирати (Guzzini, 2000). Стога се може рећи да је контекст који су интервенција и активности УН и ЕУ наметнуле Либији веома утицао на развој њеног централног идентитета и његову повезаност са централним властима.

Примењујући конструктивизам на студије безбедности, Фарел тврди да акценат треба ставити на норме и њихове импликације по безбедност, као и на друштвени контекст који их формира и који оне, заузврат, обликују (Farrell, 2002). Из овога можемо закључити да су УН и ЕУ интервенисале у Либији у настојању да промене норме које је становништво интернализовало током прихватања либералне демократије западног модела. Тиме би се трансформисали идентитет саме државе и њени интереси, који би тако

били усклађенији са њиховим интересима, што би допринело стабилизацији и смиревању целог региона, а што је снажан мотиватор за њихову интервенцију. Сматрамо да су напори ширења норми, као што је промоција демократије, истовремено и интервенције којима се обликује идентитет и којима се може директно утицати на интересе и понашање државе. На основу ових аргумената сматрамо да је идентитет рањиве државе или државе у транзицији режима променљив и да зависи од националног и међународног контекста у коме се она налази, као и од непосредних политичких и безбедносних дешавања у њој. Логика интервенционизма претпостављала је да ће локално становништво бити пријемчиво према либералним нормама, што је у овом случају било превише оптимистично, јер у фрагментираним или оспораваним земљама попут Либије формирање идентитета може довести до отпора према наметнутим нормама или до њихове реинтерпретације до мере у којој се губе првобитни циљеви.

Након што смо дефинисали наш основни конструктивистички оквир, требало би да се усмеримо на његову примену на безбедност и идентитет. Кембел је сматрао да је пружање безбедности довољно оправдање за постојање држава, при чему је идентитет видео као суштинску основу за пружање безбедности заједници. Безбедност је неопходна за заштиту од опасности и претњи, које он у великој мери сматра конструисаним. Оне не зависе првенствено од материјалних ресурса, већ од идентитета и начина на који је тај идентитет перцепиран. Стога ће држава или заједница (као што је нација) претње перципирати на основу свог идентитета и идентитета оних који их угрожавају. Кембел напомиње да се идентитет стално мења и прилагођава. За наш случај је веома важна његова тврдња да само постојање алтернативне наратије представља претњу конструисаном идентитету, јер поткопава његову тврдњу о „правом идентитету” и његовом развоју. Исто тако, требало би да постоји конкуренција за улогу државе као централне власти, јер се нација даље концептуализује кроз инструменте државе као њеног искључивог представника (Campbell, 2018). Сходно томе, могли бисмо очекивати да ће разне либијске субнационалне заједнице доживљавати као претњу само постојање ривала, доживљавајући себе као „праве” и искључиве представнике земље или нације. Ово нам пружа јасну везу између фрагментације идентитета, која је резултат недостатка централне државне власти, и друштвене и онтолошке безбедности субнационалних заједница. Наративни изазови засновани на идентитету појачавају перцепцију претње и доводе до даље фрагментације безбедности и идентитета.

Стил тврди да држава, како би имала функционалан идентитет, мора имати доследан наратив о свом пореклу и циљевима, што јој затим омогућава да дефинише своје интересе засноване на идентитету. Држава затим мора изградити свој идентитет не само у односу на друге државе, већ и у

контексту својих претходних итерација или државе коју наслеђује. Он даље тврди да ће држава, у настојању да одржи овај наратив, а тиме и своју онтолошку безбедност, дати приоритет безбедности у односу на директне безбедносне интересе, јер је без стабилног и заштићеног самоидентитета шира безбедност државе поткопана (Steele, 2008). Миценини аргументи су компатибилни, јер она тврди да онтолошка безбедност државе зависи од њених интеракција са другим државама и од безбедносне дилеме која настаје између њих. Она такође упозорава да пристрасности засноване на идентитету могу довести до погрешног тумачења намера других држава, што може подстаћи ширење ирационалних сукоба услед неспоразума. Слично томе, сукоб може допринети консолидацији идентитета, пружајући тиме држави специфичну улогу. У том контексту, државни идентитет се формира у односу на државу са којом се она сукобљава, чиме се он продужава и учвршћује (Mitzen, 2006). Либијске субнационалне заједнице могле би се, на основу ове идеје, замислити као међусобно конституисане у својим односима, што би био конструктивистички аргумент у складу са нашим темељним оквиром.

На основу овога, тврдимо да је у Либији безбедност обезбеђена на субнационалном нивоу за поменуте заједнице, што захтева примену концепта социјалне безбедности у односу на онтолошку безбедност. Вивер износи идеју да, уместо фокусирања на безбедност државе, акценат треба ставити на друштва унутар ње, која претње доживљавају као угрожавање сопственог идентитета, при чему су етнонационалне и верске групе најмоћније заједнице на које се ово може применити. Нестабилност настаје када држава и нација не одговарају једна другој, при чему се ова друштва осећају рањиво због недостатка контроле над државом (Waever, 1996). Ова друштва или заједнице обично развијају своје идентитете у односу на друга конкурентска друштва, која тада постају претње по њихову безбедност, посебно у односу на њихов идентитет. Очекује се да ће јача друштва покушати да наметну свој идентитет (Buzan et al, 1998). Максвини тврди да је суштина друштва утемељена у његовом идентитету, при чему се социјална безбедност односи на очување његовог суштинског карактера, онаквог како га замишљају његови чланови. Истовремено напомиње да су друштва и њихови идентитети динамични, подложни променама и преговарању (Mcsweney, 1996). Аргумент који наводи Тајлер овде се добро уклапа, јер су, по његовом мишљењу, претње идентитету друштва конструисане и зависе од перцепције. Такође, он сматра да државна и друштвена безбедност могу бити у негативној корелацији онда када је држава подељена на неколико главних друштвених јединица (Theiler, 2003). Претња друштвеном идентитету заједнице и борба око контроле над државом са другим заједницама представљају претњу њиховој онтолошкој безбедности, посебно онда када заједнице покушавају да преузму контролу над државом и наметну свој идентитет другима.

5. Теоријски оквир

Преглед ставова о демократизацији пружио нам је увид у то да наметање демократије силом, посебно оним државама које не испуњавају неопходне предуслове, води до неуспеха. Анализа контекста у Либији и неуспелих напора за њену стабилизацију и изградњу мира показала је да постоје проблематики са идентитетом и ауторитетом, који су тесно повезани са неуспехом изградње државе и демократизације. Такође је показала да је улога УН и ЕУ била ограничена и често контрапродуктивна, што је захтевало детаљнију емпиријску анализу. Уједињене нације и ЕУ очекивале су да ће демократија и мир бити успостављени ако дође до промене режима и ако демократизација буде споља наметнута локалном власништву. Либија није била спремна за демократизацију, а покушај њеног наметања споља, чак и без директне дугорочне мисије УН, потпуно је пропао и произвео супротан ефекат. Претходни режим се срушио, а није постојала држава нити јединствени идентитет који би подржали транзицију. У емпиријској анализи фокусирали смо се на конкретне улоге УН и ЕУ и на то како су оне утицале на неуспех безбедносне стабилизације и демократизације Либије, ослоњајући се притом на наша теоријска разматрања.

У нашој анализи открили смо да колапс Либије није испитан кроз призму онтолошке безбедности и конструкције идентитета нити кроз везу између локалне агенције и идентитета у контексту непотпуног и наметнутог процеса демократизације. Наша истраживачка питања су следећа: Зашто је процес стабилизације и демократизације пропао иако је постојала почетна међународна подршка за промену режима и демократску транзицију? Каква је била улога УН и ЕУ у том неуспеху? Наш теоријски оквир обједињује неколико приступа. Конструктивизам се користи као основа за тврдњу да без снажног националног идентитета није могла бити развијена лојалност према држави у транзицији. Онтолошки и друштвени безбедносни приступи користе се како би се поткрепио став да су, ако је доминантни идентитет у Либији био укоренењен у поднационалним заједницама, а не у држави, актери безбедности настојали да обезбеде сигурност тих друштава, а не Либије у целини. Слично томе, неуспех локалних актера да се повежу са општим либијским идентитетом и да успоставе стабилан наратив о идентитету пре и после револуције допринео је фрагментацији идентитета, а тиме и напредној фрагментацији безбедности.

6. Методологија

Наш метод подразумева дубинску студију случаја Либије након револуције, при чему се анализира улога УН и ЕУ у развоју догађаја и користи

праћење процеса. Тежимо томе да тестирамо наше теоријске тврдње и објаснимо исход конструисањем узрочно-последичне путање. Очекујемо да ће недостатак директног учествовања УН или ЕУ у процесу демократизације и изградње државе временом довести до погоршања безбедносне ситуације, све док локални актери не маргинализују њихово присуство. Такође, сматрамо да ће неуспех у успостављању централне власти и идентитета временом продубити фрагментацију идентитета и појачати безбедносну конкуренцију између идентитетских група, тако да је мало вероватно да ће централни идентитет бити реформисан. Стога ће неучествовање УН и ЕУ у дешавањима након промене режима довести до смањења њихових улога и до неиспуњења њихових циљева. Слично томе, неуспех у успостављању јединствене централне власти додатно ће деконструисати идентитете. Ово су наши узрочни механизми и варијабле. Тестирамо их на скупу података састављеном од докумената које су нам дали Савет безбедности УН и Савет ЕУ како бисмо пружили преглед циљева и акција актера који их спроводе. Посматрамо период од почетка кризе и промене режима до данас, уоквирујући ситуацију у шири контекст изнет у прегледу литературе, као и у односу на уочене празнине објашњене у одељку о теоријском оквиру. Наш теоријски оквир је првенствено конструктивистички, али се наша анализа одвија у оквиру каузалне и позитивистичке епистемологије, иако је наш онтолошки приступ конструктивистички. Док пратимо политичке процесе, анализирамо и начин на који су се норме демократизације и легитимитета развијале током времена, као и начин на који је спољни утицај интернализован.

7. Емпиријски одељак: Процес

Резолуција 1970 Савета безбедности омогућила је интервенцију УН у Либији. Оправдање које стоји иза ње је спречавање насиља над цивилима и систематског кршења људских права. Савет је закључио да је тадашња влада Либије намерно починила насиље над становништвом, иако је њена одговорност да га заштити. Резолуцијом је земља стављена под међународне санкције и уведена је ембарго на оружје. Такође је упућена и тужба Међународном суду правде. У Резолуцији се наводи да интервенција није усмерена против чврсте посвећености суверенитету, независности, територијалном интегритету и националном јединству Либије (United Nations Security Council (UNSC), 2011a). Одлука Савета, којом је легално одобрена промена режима била је резолуција 1973. У њој се захтевао тренутни прекид ватре и успостављање мандата заштите цивила свим неопходним средствима, изузев окупације Либије. Француска, Велика Британија и САД снажно су заступале ову Резолуцију. Представиле су је као начин подршке демократској вољи

либијског народа, који је учествовао у таласу антиауторитарних револуција. Русија и Кина су биле уздржане и довеле су у питање њено спровођење, изражавајући забринутост због тога како ће интервенција изгледати, које ће бити границе ангажовања и питајући се да ли ће бити могућа војна интервенција великих размера (UNSC, 2011b, 2011c). Лидери ЕУ подржали су војну акцију, која би произашла из Резолуције Савета, а која је требало да доведе до свргавања нелегитимне ауторитарне власти и успостављања демократског процеса. Међутим, они су истовремено поштовали независност, територијални интегритет и национално јединство Либије (UNSC, 2011d).

Савет је Резолуцијом 2009 формирао своју мисију у Либији, којој је дат мандат да помаже новој влади да успостави јавну безбедност, државне и институционалне капацитете и ауторитет, као и да помаже у процесима демократизације и националног помирења. Њена намера била је да подржи Нови прелазни савет у трансформацији земље (UNSC, 2011e, 2011f), који би успоставио процес националног помирења и омогућио инклузивној влади да преузме власт над целом територијом. Чланице Савета НАТО-а оптимистично су веровале да ће транзиција ка миру и безбедности протећи глатко кроз процес демократизације (2011g). Након што су нове власти у Либији прогласиле ослобођење земље, Савет је укинуо овлашћење УН, које је НАТО-у давало мандат да интервенише у Либији ради заштите цивила. То је учињено Резолуцијом 2016, којом је процес либијске трансформације препуштен локалним властима, позивајући нове власти да створе демократску и мирну земљу (UNSC 2011h, 2011i, 2011j). Савет је очекивао да ће Нови прелазни савет изградити модерну либерално-демократску националну државу. Прелазни савет је пак обећао да ће организовати изборе како би био постигнут демократски легитимитет и да ће он бити подржан новим уставом и референдумом. Ово је ометао велики број наоружаних револуционарних милиција, које су се упуштале у међусобне оружане сукобе и које су одбијале да се разоружају. Закон и ред тада нису у потпуности били под контролом државе, већ милиција. Мисија УН дала је приоритет изборном процесу, надајући се да ће локалне власти успети да постигну централизовану безбедност (UNSC, 2011k).

Милиције су наставиле да деле одговорност за безбедност са државним снагама безбедности, док су многи борци милиције регрутовани у Министарство унутрашњих послова као део покрета реинтеграције. Ипак, већина милиција одбила је да се разоружа, спречавајући консолидацију снага безбедности под демократском контролом и централном влашћу. Уједињене нације пружале су само подршку и нису се политички мешале. Приметиле су да напредак демократске транзиције зависи од безбедности, коју су државне власти морале да постигну без спољне помоћи (UNSC, 2012a). Први демократски избори у лето 2012. године, чија је излазност била преко 60

процената, довели су до формирања Општег националног конгреса, који је заменио Национални прелазни савет. Бројни локални сукоби и ривалства, који су постојали пре револуције и наставили да се развијају током ње, поново су ексалирали у том периоду, што је довело до великих оружаних сукоба. Милиције су наставиле да делују насилно и аутономно, чак и током избора, додатно фрагментирајући безбедносну ситуацију у земљи (UNSC, 2012b). Недовољно консолидоване нове демократске институције, племенске и регионалне тензије и недостатак демократских политичких норми ометали су очекивану демократску транзицију. Позиви да децентрализација или федерализација буду кључни елементи будућег устава, праћени су континуираним кршењима безбедности, што је кулминирало великим насилним нередима у Бенгазију када је убијен амерички амбасадор (UNSC, 2013a).

Током прелазног периода вођене су дубоко подељене дебате о будућности земље, питању лустрације и улози револуционарних милиција, што је довело до застоја у раду законодавног тела услед нарасле политичке поларизације. Политику су обележили политички бојкоти, регионална непријатељства, активно политичко сврставање и мешање наоружаних група у институционалне процесе, праћени претњама и застарашивањем. Легитимне политичке институције биле су ослабљене, без одговарајућег поштовања и ауторитета, док су се УН ограничиле на саветодавну улогу (UNSC, 2013b). Политички процес није успео да доведе до усвајања новог устава и политичке консолидације, што је спречило успостављање било какве стабилности и изазвало разочарање становништва у процес демократизације. Наоружане групе наставиле су да ометају владу у вршењу својих функција у многим регионима и одбијале су да се разоружају и интегришу у безбедносну структуру државе. Политичка, регионална и идеолошка ривалства додатно су продубила нестабилност земље, при чему је источна Либија постала жариште кризе, док је укупна безбедност била на драстично ниском нивоу (UNSC, 2014a). Због веома ниске излазности на изборима, новоизабрани Представнички дом (HoR) имао је ограничен легитимитет и заседао је у удаљеном источном делу земље. Ново и старо законодавно тело такмичили су се за легитимитет, а земља је била у дубокој политичкој кризи, што је довело до отвореног сукоба (UNSC, 2014b). Европски парламент (EP) био је забринут због погоршања политичке стабилности и безбедносне ситуације у Либији, јер су сукоби између милиција поткопавали демократску транзицију, док су регионални интереси били већи приоритет од националних интереса (European Parliament (EP), 2014a). Европска уније се такође бринула због јачања исламистичке милиције у земљи и због новонасталих паралелних политичких структура, које ометају успостављање централне власти, чиме се додатно подривају процеси демократизације и либерализације. Недостатак политичких права и слобода, уз учестала кршења људских права, као и све већа регионализација,

поткопавали су ефекте финансијске и политичке помоћи ЕУ у настојању да Либија постане либерално-демократска држава (ЕР, 2014b).

Како је у Либији 2014. године избио грађански сукоб, у Триполију је најављено оснивање новог парламента, упркос постојању међународно признатог парламента у Тобруку, док је источни део земље започео оружану борбу против исламистичке побуне и пао под контролу генерала Хафтара (UNSC, 2015a). Уједињене нације успеле су да посредују у постизању политичког споразума између две стране, што је довело до стварања Владе националног споразума и прекида ватре 2015. године. Међутим, овај успех био је краткотрајан, јер је током овог периода дошло до низа регионалних и племенских сукоба. Милиције су наставиле да делују у складу са сопственим безбедносним интересима, додатно урушавајући државне институције (UNSC, 2015b). Људска права била су системски игнорисана, становништво је било изложено широко распрострањеном насиљу и застрашивању, док су грађанске слободе биле јако ограничене (Council of the European Union (CEU), 2016). Европска унија се, делујући превасходно саветодавно, фокусира на подршку изградњи државе, али је све више била забринута због доминантног утицаја Муслиманске браће на власти у Триполију. Либија је остала организована углавном на основу племенских односа, где су етнички и племенски идентитети наставили да играју значајну улогу. Две фракције контролисале су своје делове земље и имале су подршку страних сила, као и вишеструких тешко наоружаних милиција, повезаних са регионима, градовима и племенима (ЕР, 2016).

Међународно посредовање довело је до политичког споразума, који су обе стране прихватиле, што је требало да доведе до формирања Владе националног споразума и Председничког савета, као и до одржавања избора. Међутим, многи политички и војни лидери су се и даље противили демократској транзицији, па устав још увек није био усвојен (UNSC, 2016a). Предложу владу је на крају одбио Представнички дом, тако да није формирана централна влада, па су и даље постојале паралелне институције упркос политичком споразуму (UNSC, 2016b). Паралелне политичке структуре и ширење милиција онемогућили су одржавање референдума о уставу и озбиљно нарушили ефикасно функционисање основних институција и правосудног система, поткопавајући владавину права (CEU, 2017). Како се грађански рат настављао, власти на истоку наставиле су борбу против исламистичких снага, док је Триполи остао под контролом више наоружаних група, које су подржавале сукобљена политичка тела, што је доводило до честих оружаних сукоба (UNSC, 2017a). Уједињене нације и ЕУ наставиле су да посредују у сукобу између фракција, у нади да се сукоб може политички решити (UNSC, 2017b). Упркос томе, држава није била у стању да грађанима испоручи основну безбедност и услуге, што је довело готово до незакоња, док су покушаји

стабилизације земље путем политичког споразума били неуспешни (CEU, 2018a). Како је сукоб трајао, поларизација није могла бити ограничена, док је неповерење у земљи подривало напоре УН да помири супротстављене стране, које су изборе виделе као једино решење кризе (UNSC, 2018a).

Међусобно повезани изазови у вези са политичком стабилношћу учинили су земљу веома крхком, што је негативно утицало на регионалну безбедност и подстакло ЕУ да се више ангажује како би подржала процес стабилизације. Упркос томе, она је наставила да наглашава колико су важне локална одговорност и инклузивност, остављајући грађанима Либије да реше проблеме настале око усвајања устава и одржавања избора. Овај процес био је компликован због различитих субнационалних идентитета либијских заједница, јер је друштво било састављено од различитих племена и етничких група, које су имале сопствене интересе и традиције (EP, 2018). Иако су постојале јаке регионалне тензије због наоружаних племенских и етничких група и иако је било нарушено поверења у већ слабе институције, ЕУ се и даље ограничавала на дипломатски притисак и саветодавну улогу (CEU, 2018b). Милиције су наставиле да заступају интересе одређених група и региона, а централна влада није имала контролу над главним градом, јер су обе половине земље биле истовремено сукобљене унутар себе и једна са другом (UNSC, 2019a). Политички процес је потпуно пропао у пролеће 2019. године, када су источне снаге нападе Триполи – управо у тренутку када су УН припремале националну конференцију, која је требало да помогне поновном уједињењу Либије – чиме је заустављен мировни процес (UNSC, 2019b). Дубоке политичке поделе погоршане су ескалацијом сукоба, при чему су државне институције једва функционисале, а демократска управа готово да није постојала (CEU, 2020).

Након напада великих размера на главни град, власти у Триполију потписале су споразум о сарадњи са Турском, отворивши тако могућност за спољну интервенцију. У овом периоду повећало се страно уплитање, док су резултати посредовања УН и ЕУ у договору о прекиду ватре били ограничени. Процес демократизације је практично био заустављен, јер су паралелне институције спроводиле нетранспарентне изборне активности, при чему су званичници углавном били именовани на функције, а не изабрани (UNSC, 2020a). Међународна заједница је на Берлинској конференцији захтевала прекид ватре, док је ЕУ покренула нову војну операцију на мору, која је требало да подржи ембарго на оружје. Регионалне државе су се мешале у сукоб, подржавајући сукобљене стране и неуспешно покушавајући да посредују у договорима о прекиду ватре (UNSC, 2020b). Већи део године протекао је у сукобу високог интензитета између два дела земље и у неуспешним покушајима УН да тај сукоб зауставе (UNSC, 2020c). Напори су уродили плодом тек у октобру, када су две стране постигле договор о трајном прекиду ватре.

Споразумом је предвиђено стварање нове извршне власти и владе националног јединства, као и усвајање новог заједничког устава (UNSC, 2021a). Протести и демонстрације који су обележили ту годину били су угушени насиљем, а прекид ватре није довео до обнављања владавине права, јер је ентузијазам за демократизацију наставио да опада (CEU, 2021).

У пролеће 2021. године потписан је споразум о стварању Привремене владе националног јединства, која је била задужена за припрему националних избора (UNSC, 2021b). Европска унија је поновила да је снажно посвећена политичком процесу демократизације Либије, очувању њеног суверенитета и националног јединства, нагласивши да се то може постићи искључиво слободним, поштеним и инклузивним изборима (UNSMIL, 2021a). Позвала је Либију да организује изборе до краја године и да обезбеди поштовање права политичких противника у духу јединства, упозоравајући притом на опасност од страног мешања и наглашавајући потребу за националним помирењем (UNSMIL, 2021b). Нова влада се брзо распала, јер је источни Дом народа, супротно постојећем споразуму, недемократски именовано нову привремену извршну власт, прогласивши мандат Владе националне стабилности истеклим и основали Владу националне стабилности. Безбедносна ситуација у целој земљи и даље је била хаотична. Милиције и наоружане криминалне групе контролисале су територију и спроводиле насиље, док ниједна од супротстављених власти није поштовала политичка права и слободе (UNSC, 2022a). То је проузроковало озбиљно незадовољство народа, које је довело до нереда и таласа критика политичких тела због њиховог неуспеха да спроведу изборе и обезбеде безбедност, док су УН безуспешно наставиле своје посредничке напоре ради стабилизације и демократизације (UNSC, 2022b). Процес помирења пропао је услед сталне борбе за власт, која се наставила када је пала Влада националног јединства и када су поново формиране две супротстављене управе. Избори су одложени, јер су политичке реформе неопходне за њихово одржавање делимично реализоване услед војног присуства Русије и Турске у земљи. Европска унија је свој утицај ограничила на дипломатске напоре и поморско спровођење ембарга на оружје (EP, 2022).

Упркос дугогодишњем неодржавању избора и непостојању устава, две супротстављене политичке власти сматрале су себе јединим легитимним представницима, одбијајући компромис, док се скептицизам према успостављању демократије повећавао (UNSC, 2023). Застој у политичком процесу, ескалација насиља и погоршање социо-економских услова спречили су организовање било каквих избора, јер је земља остала подељена и у сталном унутрашњем сукобу. Земља је и даље била подељена на регионе под контролом различитих милиција, повезаних са локалним становништвом и разним војним или владиним званичницима, које су се повремено упуштале у оружане сукобе (UNSC, 2024a). Решавање изборних и извршних питања било

је прекинуто и нису постигнути никакви споразуми. Државне институције на западу, које су контролисали моћни појединци, имале су своје специфичне снаге безбедности. Оне су се често међусобно сукобљавале, тако да, чак ни и унутар једног дела земље, нису постојали јединство и централна власт. У источном делу је такође постојао унутрашњи сукоб заснован на племенским или регионалним припадностима и идеологији. Две паралелне државе спроводиле су једностране акције и губиле интересовање за поновно успостављање државног јединства, дајући приоритет сопственим политичким и регионалним интересима. Земља је, на крају, постала поприште ривалитета међународних и регионалних актера, мотивисаних уским интересима (UNSC, 2024b).

8. Анализа процеса

Демократизација и изградња државе ослањала се на спољне покушаје УН и ЕУ да подрже ове процесе након своје интервенције, уз пратећи локални одговор. Силе које су интервенисале надале су се да ће се, ако буде уклоњен ауторитарни режим, демократија природно развити, уз ограничену међународну помоћ. Процес су, међутим, поткопали дистанцирани приступ и акценат стављен на локално власништво у контексту у ком Либија није имала институције или предуслове који погодују демократијацији. Стратегију је ослабило претерано ослањање на локалне актере без довољног демократског искуства, као и недостатак адекватне помоћи у изградњи државе након сукоба. Иако су избори били организовани, то није било довољно за суштински развој демократије, која је остала декларативна. Локалним властима недостајали су капацитет и институционална култура или политичка воља да подрже демократско управљање. Слично томе, прелазну владу поткопале су милиције, док су институције остале слабе и без ауторитета. Важни демократски процеси били су заустављени, централне власти нису биле консолидоване, док су процеси који би требало да се међусобно подржавају, на крају, ометали једни друге. Европска унија и УН прихватиле су саветодавну и подржавајућу улогу, али су се уздржале од дубљег политичког или безбедносног ангажмана. Ограничени приступ и ослањање на локално власништво у контексту у ком није постојала ниједна ефикасна државна власт, заједно са недостатком одрживог међународног присуства или механизма за спровођење, омогућили су колапс демократских и стратешких структура.

Процес очувања јединственог идентитета ослањао се на подршку УН и ЕУ јединственом либијском идентитету, док је локално становништво ту идеју повезивало са питањем безбедности. Недостатак снажног националног идентитета подривао је стабилност и отежавао изградњу државе, док је

неуспех у очувању јединственог либијског идентитета допринео фрагментацији безбедносног и политичког система. Овај неуспех био је условљен непостојањем јаких централних власти, као и дугогодишњим племенским, етничким и регионалним идентитетима и поделама у земљи. Уместо да створи заједничку визију будућности, револуција је ослободила конкурентске претензије на легитимитет, који је заснован на поднационалном идентитету. Због непостојања заједничке националне наратије и компромиса, није дошло до помирења, што је довело до настанка конкурентских заједница и савеза заснованих на идентитету, али ниједна институција није имала довољан легитимитет да управља целом земљом. Како није постојала централна власта коју би сви региони и групе доживљавали као легитимну, појавили су се нови актери безбедности који су желели да заштите своје подидентитете. Милиције су себе доживљавале као заштитнике својих заједница и стављале су своје безбедносне интересе испред безбедности државе, коју су чак виделе као претњу.

Фрагментација и дестабилизација безбедности били су условљени не само непостојањем јаких централних институција већ и недостатком обједињујућег идентитета и идентитетског наратива. Различите идентитетски засноване заједнице такмичиле су се једна са другом за безбедност и моћ, делујући ван институционалног оквира државе, што је довело до фрагментације националне безбедности. Супарничке милиције, које су представљале различита племена и регионе, више пута су се сукобљавале, спречавајући тиме консолидацију националне безбедности. Иако је држава покушала да интегрише неке од ових група у централни безбедносни апарат, интереси и потребе засновани на идентитету спречили су успостављање јединственог безбедносног оквира. Интеграција није успела, јер су ове групе остале везане за своје претходне регионалне и идентитетске лојалности, одбијајући да се идентификују са државом и националним интересима, већ су наставиле да следе своје регионалне интересе и агенде. Без ефикасне централне владе и заједничког националног идентитета, простор су попуниле милиције и идентитетске групе. Ове милиције нису веровале влади и нису је виделе као представника целокупног становништва, одбијајући да се разоружају или да раде на успостављању централне безбедносне структуре. Неприхватање демократских норми такође је поткопало поверење милиција и регионалних заједница у централну владу и њену способност да заштити њихове интересе и идентитете.

9. Дискусија

Наш одговор на питање зашто су УН и ЕУ подржале демократизацију и стабилизацију Либије заснива се на неколико аргумената. Либији су недостајали структурни и идентитетски темељи потребни за успешну

демократијацију, као и већини земаља Блиског истока. Недостајао јој је довољно јак национални идентитет или национално јединство да спроведе реформе и изгради државу како се очекивало. Промена режима, коју су предводиле УН и ЕУ, као и каснији приступ „немешања” довели су до конфузије и хаоса уместо до изградње локалне демократије. Њихова је улога на почетку била екстремна да би временом била минимализована, што је било супротно ономе што је било потребно. Немогућност помирења етничких, регионалних и идеолошких подела у Либији, коју су погоршале слабе структуре управљања и спољне интервенције, ометала је успостављање кохезивног либералног идентитета, што је резултирало сталним безбедносним изазовима. Демократијација може функционисати само ако постоји ефикасна државна и централна власт, која би могла да надгледа и спроводи процес, као и уколико се обезбеди довољан ниво безбедности, који би омогућио да се институције стабилизују. Недостатак осећаја онтолошке и друштвене безбедности, као и недостатак централног, кохезивног идентитета, онемогућио је различитим заједницама заснованим на идентитету да се ослоне на владу као на јединог гаранта безбедности, способног да демократским средствима интегрише интересе целокупног становништва. У контексту ком су предуслови за демократијацију ограничени или недостају, контрапродуктивно је наметати наратив о демократијацији и подстицати локалне актере да спроведу овај процес. Уједињене нације и ЕУ су побуну против режима и жељу за променама протумачиле као жељу за демократијацијом која је заснована на разумевању процеса и његових резултата, верујући да би тај ентузијазам могао да надокнади недостатак предуслова за спровођење овог процеса. Изостанак јединственог националног идентитета у Либији представљало је суштинску препреку процесу трансформације земље ка успостављању демократског идентитета.

Приступ Уједињених нација, који се сводио на уклањање ауторитарне владе, уз истовремено препуштање различитим и разноврсним милицијама и заједницама да самостално изграде либералну демократију, ослањајући се само на савете и ограничени мандат међународне заједнице, произвео је бројне негативне последице. Либија није имала институционалну и безбедносну стабилност и гаранције потребне за успешну транзицију. Недостатак дугорочног међународног учествовања у таквом контексту поткопао је процесе изградње државе и демократијације. Недостатак директне спољне подршке процесу наметнутом споља довео је до фрагментације земље, а не до њене демократијације и стабилизације. Докази показују да је, због недостатка снажног и консензусом подржаног централног идентитета у Либији, дошло до тога да се субнационалне заједнице врате племенским и регионалним лојалностима, што је у складу са претпоставкама наше конструктивистичке теорије. Како није створен обједињујући наратив, регионалне и

идентитетски засноване милиције постале су пружаоци безбедности својим заједницама, а тиме и браниоци њихових регионалних идентитета. Слично томе, показало се да недостатак централне политичке и безбедносне инфраструктуре онемогућава артикулацију и интернализацију заједничког идентитета, што фрагментира лојалности унутар друштва. То је оно што смо претпоставили на основу социјалне и онтолошке теорије безбедности. Наш емпиријски приступ пример је како се конструктивизам може користити да би се пратили не само политички процеси већ и процеси учвршћивања идентитета, као и то на који се начин он методолошки може ускладити са интерпретативистичком онтологијом.

10. Закључак

Користећи теоријске концепте конвенционалног конструктивизма, као и концепте социјалне и онтолошке безбедности, покушали смо да објаснимо да је несигурност у Либији узрокована постојањем мноштва идентитета и безбедносних проблема. Сматрали смо да постојање паралелних влада у Либији, на челу два паралелна друштва, која наводно представљају целу државу, довела до изградње конструисаних и међусобно искључивих идентитета и захтева за легитимитет. Анализирали смо како су два дела Либије консолидовала своје идентитете у страху од друге стране и у контрасту према њој, док су истовремено дозвољавале да се регионални и племенски идентитети прошире на целој територији земље. Тврдили смо да је ограничени приступ УН, који је покренуо промену режима и транзицију ка новој држави у Либији, довео заправо до фрагментације државног идентитета и безбедности. Покушај наметања либерално-демократског идентитета држави која није имала консолидовани национални идентитет, у контексту у ком су регионални идентитети били јачи од централног идентитета, доживео је предвидиви неуспех. Ограничено ангажовање међународне заједнице омогућио је интервенције регионалних сила и неконтролисану консолидацију сукобљених структура власти и идентитета. Недостатак поверења и заједничког идентитета довео је до безбедносне дилеме и до колапса процеса изградње државе и централизације.

Тврдили смо да без легитимне и снажне државе, способне да обезбеди национално јединство, није могуће учврстити централни идентитет нити успоставити централну безбедносну инфраструктуру, која би га подржала. У Либији је недостатак јединственог идентитета и централне власти омогућио фрагментацију земље, што није могао да ублажи ни процес демократизације, јер се није могао развити у локалном контексту и под датим околностима. Демократизација дестабилизује земљу и, ако не постоји централни идентитет,

може довести до безбедносне фрагментације и неуспеха самог процеса, као што је то био случај у Либији. Да бисмо изнели ове аргументе, реконструисали смо комплетан наратив о либијској кризи и међународним напорима да се она реши мирним и политичким путем. Захтеви које је међународна заједница поставила Либији – демократизација, изградња државе, изградња новог идентитета и стварање безбедности – били су превелики терет за њу, посебно када је спољна подршка била ограничена на саветовање и посредовање. Неуспех демократизације довео је до контрапродуктивног резултата и до опадања подршке становништва увођењу демократије.

Анализирајући начин на који су основна питања безбедности у Либији заснована на субнационалним идентитетима, стекли смо нову перспективу о њеним дугорочним безбедносним проблемима. Сматрамо да су ова питања безбедности првенствено заснована на идентитету – да произилазе из некомпатибилних идентитета и недостатка централног идентитета. Закључујемо да главну препреку изградњи државе и ефикасних институција, а самим тим и стабилног безбедносног окружења представља немогућност помирења идентитетских подела у Либији. Будуће интервенције требало би да споје промоцију демократских норми и активну подршку консолидацији идентитета. Међународне организације треба да буду осетљивије на локални контекст када подржавају изградњу мира. Напори за изградњу мира морају се заснивати на разумевању начина на који локалне заједнице доживљавају сопствену безбедност, легитимитет и идентитет. Будућа истраживања требало би даље да анализирају интеракцију локалних и међународних наратива о идентитету, као и да расветле ограничења процеса демократизације у друштвима која су фрагментирана по идентитету. Лонгитудинално праћење процеса кроз студије случаја могло би помоћи да се разуме начин на који се идентитети развијају током времена у односу на променљиво међународно ангажовање.

Uroš Popadić*

<https://orcid.org/0009-0002-2660-848X>

European Movement,
Belgrade, Serbia

THE FAILURE OF UN- AND EU-LED DEMOCRATISATION AND STABILISATION IN LIBYA

ABSTRACT

The paper explores the failure of UN and EU-led democratisation and stabilisation efforts in Libya following the 2011 regime change. Despite early involvement in supporting a democratic transition, both organisations quickly adopted a hands-off approach, contributing to the collapse of state authority and the rise of competing identities and security actors. Using a constructivist framework that incorporates ontological and societal security, the paper argues that Libya's fragmentation stems from the absence of a unified national identity and the failure to construct a shared political narrative. In a country where identity has become tied to sub-national communities rather than the central nation and the state as its central authority, externally imposed democratisation without local legitimacy proved unsustainable. Through process tracing and document analysis, the study shows how the inconsistent engagement of international actors, combined with internal identity divisions and the lack of preparedness for democratisation, led to long-term insecurity and fragmentation. The findings highlight that democratisation without the necessary preconditions, such as the legitimacy of the central authorities and national cohesion, risks exacerbating instability rather than resolving it, especially when imposed from outside and when imposed in an incomplete and inconsistent manner upon an unready population.

KEYWORDS: Democratisation, intervention, stabilisation, peacebuilding, societal security, identity, constructivism.

1. Introduction

Today, one of the main problems of international security in the world is the long-standing and ongoing security crisis in Libya, which is a cause of macro-regional

* popadics.uros@gmail.com

instability and insecurity. This paper attempts to explore in more depth the reasons for the failure of the establishment of a stable security situation in Libya by analysing the role of the UN and the EU. These two international organisations were heavily involved in the regime change and provided the initial support for the building of a new state and its democratisation. However, after their initial intervention, the two have had very limited roles in the post-regime change developments, contributing to the failure of the democratisation process they had started, which, in turn, undermined the country's stabilisation. The paper explores how the two organisations influenced the post-revolutionary processes and affected the overall situation. I argue that the attempt to introduce democratisation forcibly and subsequently abandon the project was an unwise attempt by the UN, resulting in more harm than good, and that the role of the EU was overall very limited and counterproductive. The preconditions for democratisation in Libya were very limited, and the population lacked unity both in their identity and identification with the new post-revolutionary central authorities and in their acceptance or interest in democratisation, especially an iteration imposed from abroad. In my analysis of this process, I employ a broad theoretical framework to explore identity questions and notions, as it rests on the constructivist theory and includes newer approaches to security, such as societal and ontological security.

Starting from a theoretical basis, I argue that the principal reason for ongoing insecurity is the failure to construct a unified Libyan identity and a stable narrative that would provide a security environment inclusive of all citizens. The rejection of the international liberal democratic model by much of the population, coupled with a failure to present a viable alternative and construct a central authority considered legitimate by the entire population, led to further fragmentation of the population and even to competing societies and security communities. I argue that if the people in a country don't have a unified identity behind the state as a central authority, and if they do not see the state as the legitimate protector of everyone's interests, any attempt to change the political functioning of the state, for instance, through democratisation, is doomed to failure. Similarly, if the population do not feel that their specific communities are protected by the state, they are unlikely to feel integrated into the central national identity or harbour a sense of loyalty towards the state. The paper analyses the entire period between the revolution and the present day. It is structured as follows: A literature review, first of the topic of democratisation and its theoretical basis and justification and then of the Libyan crisis and attempted democratisation, allows us to review the scholarship on the crisis and the proposed reasons and causes for the ongoing deterioration. Following that, I discuss the theoretical approach and framework, providing new explanations. Then I offer an empirical analysis of the process we are trying to understand. Finally, I discuss my findings and extrapolate them back to my theoretical premises.

2. Democratisation in Theory and Practice and in Context

Democratisation is a complicated process that has been widely explored. For the purposes of this paper, I focus on an overview of imposed democratisation processes in the Middle East. For the process itself to work, Burnell notes that it must be accompanied by modernisation to limit the influence of ethno-religious influences on politics. He likewise warns that democratisation can easily be stopped or rolled back when a democratically elected government uses the unstable and unconsolidated system to undo the emerging democracy (Burnell, 2013). Moon concurs, arguing that elections do not equal democracy, as consolidation takes time and requires a stable security environment to allow the population to develop democratic habits (Moon, 2009). Enterline and Grieg highlight the preconditions necessary for democratic development, especially socio-economic ones (Enterline and Greig, 2008), which is an argument on which Przeworski draws when asserting that democracies are more likely to survive in economically developed countries (Przeworski, 2000). Another important prerequisite for democratisation is the existence of political legitimacy, which emerges as a result of historical circumstances, as Lipset noted in a foundational text on democratic theory. In this case, as the region is characterised by a historical lack of democracy and long-standing personalised authoritarian regimes (Lipset, 1959), the preconditions for the success of the process in Libya were inadequate.

As for economic development as a precondition for democratisation, Libya is one of the countries that derive the majority of their income from selling oil. Ross notes that oil wealth is directly connected to a lack of democracy, which could be because such states do not rely on taxation as the primary source of their income and, therefore, have a limited need for political accountability (Ross, 2001). The region has generally lacked democracy, having nonlinear processes of liberalisation over time, and the stability of its regimes is maintained not just by repression but also by co-opting the population through a clientelist system (Albrecht and Schlumberger, 2004). Political freedom keeps declining in the region; even the states that have some form of democracy are in fact undemocratic, keeping the population depoliticised and oppressed and the institutions manipulated through clientelism (Goldstone, 2011). Zürcher points out that the states in the region generally have high corruption levels and that their elites fear losing power through democratisation (Zürcher, 2018), painting a grim picture that points to democracy being neither wanted nor viable in the region. As Lipset pointed out long ago, democracy must align with the values of the population (Lipset, 1959), which Przeworski and Limongi update with the claim that the society should be a modernised and urbanised one (Przeworski and Limongi, 2018). This adds to the scepticism over the viability of democracy in the region in general and Libya in particular.

Democratisation itself is a long-term and complicated process, and in Libya's case, it was imposed from outside, which made matters worse. The theoretical justification for imposed liberal democratisation rests on liberal institutionalism, especially the democratic peace theory. In that regard, Franceschet stresses the emerging ethical tension in liberalism between state sovereignty and the rights of individuals (Franceschet, 1999), while Hoffman posits that liberalism and democracy conflict with tyranny and aggression, prioritising human rights over sovereignty (Hoffmann, 1995). These arguments provide a justification for interventionism for the sake of democracy, which Doyle states openly with the argument that the lack of representation in illiberal states may remove their right to non-interference from liberal states, as they would not be considered legitimate by them (Doyle, 1986). However, Downes and Montén found that regime changes imposed by democracies tend not to yield significant democratic benefits and that successful democratisation depends both on the intervention strategy and on favourable domestic conditions (Downes and Montén, 2013). While a strong state has been found to be a barrier to inter-group violence, it can also be used by one group to conduct violence as well and exclude certain groups. Likewise, democratic states are more likely to reach a settlement in a civil war, especially when the conflict is not identity-based, and when there is external support (Hartzell et al., 2001). Based on this, we can argue that democracy cannot be imposed successfully, not even by force, on a state that is not ready or receptive to it. Similarly, a state without democracy will find it much harder to resolve an identity-based conflict, especially without help from the international community. Libya, therefore, had a low likelihood of democratisation succeeding, at least in the way it was attempted.

The proponents of this theory argue for liberal democracy as the system most conducive to peace and cooperation, justifying its imposition by the expected benefits. Ikenberry characterises a liberal democratic system as being rule-based and promoting cooperation based on equality and reciprocity for mutual benefit, promoting the openness of such systems. He also notes that as the system prioritises human rights and openness, states have an interest in what goes on in other states (Ikenberry, 2009). Keohane and Martin also highlight the reciprocity and openness of states in such systems (Keohane and Martin, 1995), and Doyle argues that such a system has a pacifying effect on states, while also claiming that democratic states are less likely to wage war against similar states (Doyle, 1986). Macmillan goes a step further to argue that liberal states are more peace-prone in general (Macmillan, 2004) and, as such, the systems most conducive to international stability. These arguments connect the proposed benefits of democracy with the argument for its imposition for the greater good. This argument rests on the theory of democratic peace, which claims that due to shared norms, institutional constraints and strategic behaviour, democratic states are not motivated to wage war against one another (Russett et al., 1995). However, even the proponents

admit that this peace does not necessarily hold between liberal and illiberal states (Doyle, 2005). Owen attributes this to the claim that liberal states see illiberal ones as unpredictable and dangerous, as there are no checks on government power (Owen, 1994). Therefore, there is a theoretical justification for democratising a state in liberalism, creating a safer and more predictable world. This theory tends to be invoked to justify interventionism, and we can arguably say it formed the basis of the UN and EU thought process in Libya's case.

3. The Libyan Crisis and Failed Democratisation

The intervention led to a regime change that its advocates hoped would result in liberal democracy supplanting authoritarianism, fostering a new identity for Libya as a state. After initial optimism, the failure of state authority and the weakness of the central government led to the emergence of various armed groups with close connections to communities that supported them. These groups opposed the central authority and acted autonomously, being more tied to their regional identities than the national one (McQuinn, 2013). The intervention was justified by the objective of protecting the civilian population by the removal of the violent authoritarian regime, placing strong normative demands on any future government. Once the authoritarian government was removed, repressed regional and ethno-religious rivalries emerged, with multiple identities competing for power in the context of the state's failure to achieve security. These identity-based groups had differing visions for Libya's future, and without a strong central authority, they could compete against each other (Randall, 2015). Fasanotti warns that the multiplicity of identities in Libya, divided along tribal, ethnic and religious lines, presents a serious obstacle to nation-building, arguing that this is one of the causes that makes the multi-faction civil war so long-standing and violent (Fasanotti, 2017). This argument aligns well with my concept of societal security being prioritised and identity-based interests being a primary influence on policy. Libya faced not only political and security crises that prevented the consolidation of central authority, but it also suffered from fragmentation and polarisation that blocked national reconciliation (Hamada et al., 2020). The rhetoric in the country after the regime change became largely belligerent, and there was a strong element of militarism and violence as a means to an end, which, when coupled with the effective decentralisation due to state weakness and the rise of local militias, led to overall militarisation and security destabilisation in the country (Raineri, 2019).

The intervention was followed by EU attempts to support the stabilisation of the country, as due to Libya's proximity, regional instability was harmful to the EU. Its support for the central Tripoli government aimed to contribute to state-building and security stabilisation, yet it was limited in scope and influence (Battaglia,

2017). The UN mission's primary goal, as stated in its mandate, was to prevent violence against civilians, ensuring the security of individuals under the norm of the responsibility to protect (Bellamy, 2011). However, after the intervention, there was controversy over the implementation of the UN mandate, which created mistrust in the Council and exacerbated the situation after the regime change, as its attention and influence were limited by this (Brockmeier et al., 2016). Its secondary goal of peacebuilding was supported by the EU, which saw state-building as a necessary precondition for peace, yet the EU also saw this as a chance to position itself in a peace-promoting geopolitical role (Battaglia, 2017). This was an opportunity for it to test its increased foreign policy coherence formulated in the Treaty of Lisbon, but there was still no overarching EU foreign policy. Many EU states had bilateral dealings with Libya, necessitating a more limited and cautious approach and leading to disagreements within the EU that prevented it from being an effective security actor (Fabbrini, 2014). The EU had to respond to the situation due to its normative support for human rights, especially as it did not normatively oppose intervention against authoritarian leaders (Stavridis, 2014). We see, therefore, how a weak attitude to state-building and democratisation could undermine the process from the very start, so that if the intervening powers did little to support the transition, which had to progress within its framework, the process would probably fail.

The failure of institutions to provide security created a security vacuum exploited by militias who did so provisionally and on an ad hoc basis. However, in doing so locally, they also created general insecurity in the country by pursuing their own interests and affecting politics based on their potential for violence, furthering the interests of the societies they had come from (Gaub, 2013). Rainieri describes this situation as one in which social groups supported non-state armed actors to increase their security while not empowering the formal military structures of the state, meaning that security was provided informally, and the state's role as the provider of security was undermined. The UN-approved intervention was one of the causes for this, as it removed the previous regime but did not follow up with state-building or peacebuilding, leaving room for rebellious factions to attempt to fill the power vacuum (Rainieri, 2019). The transitional government failed to put the various ethnic and religious militias under its control, allowing for various radical forces to coalesce and then influence policy by opposing democratisation and centralisation (Pack et al., 2017). The UN mission couldn't help due to its limited intervention mandate, and without guidance, amidst the fragmentation of the country, the new authorities failed to provide a functioning democracy. UN mediation failed to stop the civil war or prevent the further fragmentation of Libya, with the local identity-based forces even gaining ideological support from neighbouring states. Many areas of the country started functioning autonomously and resolving security concerns on their own, generally based on local tribal identities (Vericat and Hobrara, 2018), which hastened the deterioration

of central authority and the overarching identity. The expectations placed on the new authorities were too heavy a burden for them to bear, given the local context of general instability and the lack of a strong national identity.

The intervening powers did not expect this fragmentation, and even with the state-building and democratisation help provided by the international community in the first several years, central authority proved impossible to establish (Friend, 2018). Nor did they expect that the local actors would be unable or even unwilling to follow their advice. Bartu argues that early efforts at democratisation failed due to the weakness of institutions and central authorities, as well as political revanchism and opportunism (Bartu, 2015). Megerisi notes that an important reason for the lack of effective EU influence was that it still struggled to provide a unified foreign policy, as its relationship with the post-revolutionary regimes depended on the various goals of its leading states, undermining its efforts at diplomatic action necessary for effective influence (Megerisi, 2020). Similarly, the UN's mandate also prevented the intervention from having the desired effect. The Security Council resolution that authorised military force also included an exclusion of any foreign occupation of Libyan territory and was limited to protecting the population. The Security Council was divided along national interests, severely limiting the role of the mission from the outset (Keating, 2013). This suggests that the international community's weak influence prevented both the incentives and the coercion required to stabilise and democratise the country.

Failure to conduct elections led to a division of control over the country in half, with the House of Representatives (whose term had ended) controlling the east with support from the Libyan National Army. The Government of National Accord, formed in Tripoli with international assistance, was declared illegitimate by the House, which set up a rival claim to legitimacy from Benghazi (Friend, 2015). The UN and the EU continued to push for unity to get the country out of the crisis. Four years after the revolution, there was still no national unity, and the EU believed that it could only be achieved through power sharing and democratisation (Toaldo, 2016). As attempts to unite the country failed continuously, the division of Libya into two halves escalated into open conflict, with the two sides supported by Egypt and Turkey, respectively siding with Tripoli and Benghazi. The UN was successful in mediating a ceasefire, but full peace was never achieved (Feuer, 2021). After the 2020 ceasefire agreement, the UN helped establish a short-term national unity government in 2021, which enjoyed international support (ICG, 2021); however, the Benghazi authorities abandoned it within months (Unsmil, 2025). More than a decade after the intervention, the country is not even close to either political unity or a unified national identity, and the longer it is divided into two major societies, the less likely it seems that a united Libya could emerge. This necessitates a closer look into the UN and EU intervention and an examination of the exact processes by which the imposed democratisation and peacebuilding failed in order to propose a possible solution.

4. Theoretical Approach

Starting from the argument that political interests and policies largely depend on matters of identity, I take the position of Wendt that the structures of politics are social rather than material and that these structures shape the identities and interests of states as well as their behaviour. Relationships and understanding of the political “other” form the basis of security, as states are threatened by the identity-based interests of other states rather than primarily material capabilities (Wendt, 1995). This is essential when considering both the motivation for the EU and even the UN to intervene to stabilise and transform Libya according to their interests, but also for the proto-state communities that emerged in Libya after the revolution. Wendt also argues that the identity of a state comes from a mix of internal policy and external policy, but that it is fluid and changes in interactions with others (Wendt, 1994), which would allow Libya or its sub-national communities to change based on experience and interaction. Hopf shares this view, in which the interests of states depend on their evolving identity, and identities are reproduced and reinforced in actions which are only possible within an intersubjective social context. An identity provides context and allows for more predictability in relations between states or communities, constantly changing through action and interaction (Hopf, 1998), making it essential for a state to have an understandable and consolidated identity.

Focusing on identity in practice and its construction through norms, we can argue that the UN and the EU attempted to support the democratisation process in Libya by introducing and promoting certain norms, which is significant if we accept Hoffman’s argument that norms not only have a strong effect on state behaviour but also on identity. These norms can be disseminated to other states and communities in an attempt to change their identity and, with it, their interests (Hoffmann, 2010). The constructivist approach to security argues that the environment and context in which a state exists, as well as its political and security culture, determine its identity and interests. Building on this, norms define and regulate the behaviours of actors and shape their security interests, and the enactment of certain norms is formative for the identity of a state and the desired perception of the state by other states (Jepperson et al., 1996). Guzzini highlights the importance of the social context in which state identity is formed or transformed, noting that each action by a state influences the perception of its identity by its neighbours (Guzzini, 2000). Therefore, the context in which the UN and EU intervention and involvement put Libya can be considered highly influential for the development of the central Libyan identity and its connection to the central authorities.

Applying constructivism to security studies, Farrel argues that focus should be placed on norms and their security implications, as well as on the social context which constitutes these norms and which is, in turn, constituted by them

(Farrell, 2002). Based on this, we can argue that the UN and the EU intervened in Libya in the hope that by changing the norms internalised by the population towards an acceptance of Western-model liberal democracy, the identity of the state and its interests would shift to be more in line with their interests, contributing to stabilisation and pacification in the entire region, which is a powerful motivator. I consider that norm diffusion efforts such as democracy promotion are also identity-shaping interventions, by which the interests and behaviour of a state can be directly influenced. Based on these arguments, I hold that the identity of a vulnerable or regime-transitioning state is malleable and depends on the national and international context, as well as on its immediate political and security developments. The logic behind interventionism presumed a receptivity of the local population towards liberal norms, which was overly optimistic in this case, as identity formation in fragmented or conflict-torn countries such as Libya may lead to norm resistance or reinterpretation to the point of the original aims being lost.

Having set down our basic constructivist framework, let us focus more closely on its application to security and identity. Campbell argued that the provision of security is a strong justification for the existence of the state, identifying it as the security provider for a community. Security is necessary against danger and threats, which he considers to be largely constructed and dependent not primarily on material resources but on identity and its perception. A state or community (such as a nation) will, therefore, perceive threats based on their identity and the identity of those endangering them. Campbell notes that identity constantly evolves and adapts, and, pertinently to our case, he argues that the existence of an alternative narrative is in itself a threat to the constructed identity as it undermines its claim of being the “true identity” and its development. In addition, there should be competition over the state as the central authority as the nation is further conceptualized through the instruments of the state as its exclusive representative (Campbell, 2018). So, we would expect the various Libyan sub-national communities to be threatened by the very existence of their rivals, perceiving themselves as being the “true” and sole representative of the country or nation. This provides us with a clear link between identity fragmentation resulting from a lack of central state authority and the societal and ontological security of the sub-national communities. Identity-based narrative challenges lead to greater threat perception and further security and identity fragmentation.

For a state to have a functioning identity, Steele argues that it must have a consistent story of its origin and goals, which then allows it to further determine its identity-based interests. The state must then create its identity not only in relation to other states but to previous iterations of itself or the state it inherits. He further argues that to maintain this story and, by extension, its ontological security, a state will prioritise it over direct security interests, as without a stable and protected self-identity, the wider security of the state is undermined (Steele, 2008). Mitzen’s

arguments are compatible, as she claims that the ontological security of a state is affected by its interactions with other states and the security dilemma between them. She also warns that identity-based biases can lead to states misperceiving the intentions of another state and that an irrational conflict can be extended through misperception. Likewise, a conflict can contribute to identity consolidation and provide a state with a specific role, so that state identity is formed in relation to another state with which the first is in conflict, thereby prolonging it (Mitzen, 2006). In this concept, the Libyan sub-national communities would be conceived as being mutually constituted in relation to each other, a constructivist argument that fits our foundational framework.

Based on this, I argue that, in the case of Libya, security is provided at a sub-national level for these communities, necessitating the use of the concept of societal security in relation to ontological security. Weaver puts forth the view that rather than focusing on the security of the state, the onus should be on the societies within a state, which perceives threats in identity terms, with ethno-national and religious groups being the most powerful communities to which this can be applied. As this instability arises when state and nation do not correspond to each other, with these societies feeling vulnerable due to the lack of control over the state (Weaver, 1996). These societies or communities usually develop their identities in reference to other competing societies, which then become threats to their security and especially their identity. The stronger societies are expected to attempt to impose their identity (Buzan et al., 1998). Mcsweeney argues that the key to what society is can be found in its identity, with societal security being about society persisting in its essential character as conceived by its members, noting that societies and their identities are continually changed and negotiated (Mcsweeney, 1996). The argument of Theiler fits well here, as he claims that threats to the identity of society are constructed and perception-dependent and that when a state is divided into several major societal units, state and societal security can be negatively correlated (Theiler, 2003). The threat to the societal identity of a community and the competition over control of the state with other communities are, therefore, a threat to their ontological security, especially as communities attempt to take control of a state and impose their identity on others.

5. Theoretical Framework

A review of democratisation suggests that attempts to impose democracy on other states by force, especially if those states lack the necessary preconditions, typically fail. An overview of the context in Libya and the failure of its stabilisation and peacebuilding process unambiguously revealed identity and authority problems connected to failed state-building and democratisation. It also showed that the role

of the UN and the EU was limited and often counterproductive, necessitating a closer empirical look. The UN and the EU expected democracy and peace to follow once the regime changed and democratisation was imported and locally implemented. Yet, Libya was not ready for democratisation, and the attempt to import it, without a direct UN long-term mission, failed utterly and created the opposite effect. The previous regime collapsed and there was no state or unified identity to support the transition. In the empirical analysis, informed by my theoretical considerations, I focus on the particular roles of the UN and EU to explore their effect on the failure of the security stabilisation and democratisation process in Libya.

My review indicates that the collapse of Libya has not been examined through the lens of ontological security, identity and its construction, nor through the connection of local agency and identity vis-à-vis the incomplete and imposed process of democratisation. The key research questions are: Why did the process of stabilisation and democratisation fail despite initial international support for the regime change and democratic transition, and what was the role of the UN and the EU in that failure? The theoretical framework combines several approaches. Constructivism is used to argue that without a strong national identity, loyalty to the transitioning state could not develop. The notions of ontological and societal security are used to argue that since the dominant identity in Libya was rooted in sub-national communities rather than in the state, security actors competed to ensure the security of those societies and not of Libya as a whole. Likewise, the failure of local actors to connect to an overarching Libyan identity and to have a stable pre- and post-revolution identity narrative would contribute to identity fragmentation and subsequent security fragmentation.

6. Methodology

The method applied in this paper consists of a deep case study of Libya after the revolution and an analysis of the role of the UN and the EU in the developments using process tracing. I seek to test my theoretical propositions and explain the outcome by constructing a causal pathway. I expect that the lack of direct UN or EU involvement in the democratisation and state-building process over time contributed to a deterioration of the security situation until the UN and EU presence became marginalised by local actors. I also argue that the failure to establish a central authority and identity will over time lead to a further fragmentation of identity and security competition between the identity groups, with a central identity unlikely to reform. Therefore, the lack of UN and EU involvement after the regime change will cause their roles to diminish and their goals to not be achieved, and failure to have a single central authority will further deconstruct identities. These are our causal mechanisms and variables. To test them, I employ a data set made

up of documents provided by the UN Security Council and the Council of the EU to provide an overview of goals and actions. The analysis spans from the beginning of the crisis and the regime change up to the present day, framing the situation in the general context previously discussed in the literature review and in response to the perceived gaps explained in the framework section. This theoretical framework is primarily constructivist; however, we are working within a causal and positivist epistemology, even though the ontological approach is constructivist. While tracing political processes, I also analyse how the norms of democratisation and legitimacy evolved over time and how external influence was internalised.

7. Empirical Section: The Process

Security Council Resolution 1970 paved the way for a UN intervention in Libya. Its opening passages explain the justification behind it, which is preventing violence against civilians and preventing the systematic violation of human rights. The Council concluded that the government had deliberately committed acts of violence against the population, despite its responsibility to protect it. The resolution put the country under international sanctions and an arms embargo, referring the situation in Libya to the Prosecutor of the International Criminal Court. The resolution stated that it was not directed against the strong commitment to the sovereignty, independence, territorial integrity and national unity of Libya (United Nations Security Council (UNSC), 2011a). The Council had authorised the regime change in Resolution 1973, demanding an immediate ceasefire and establishing a mandate to protect civilians by all means necessary short of the occupation of Libya. The resolution was strongly argued for by France, Britain and the US, who framed it as a way to support the democratic will of the Libyan people who had participated in a wave of anti-authoritarian revolutions. Russia and China abstained and questioned its enforcement by expressing concerns over how it would be implemented, what its limits of engagement would be, and whether a large-scale military intervention would be possible (UNSC, 2011b, 2011c). EU leaders supported the military action that would result from the Council Resolution, which was meant to overthrow the illegitimate authoritarian regime and bring about a democratic process. However, they also respected Libya's independence, territorial integrity and national unity (UNSC, 2011d).

The Council established its mission in Libya in Resolution 2009, which was mandated to assist the new government in achieving public security, state and institutional capacity and authority, democratisation and national reconciliation. It was meant to support the new transitional council to undertake the transformation of the country (UNSC, 2011e, 2011f) and establish a process of national reconciliation that would allow an inclusive government to assert control over

the whole country. The NATO members of the Council optimistically believed that the transition towards peace and security would be smoothed by a process of democratisation (2011g). After the new authorities in Libya declared the liberation of the country, the Council ended the UN authorisation under which NATO was mandated to intervene in Libya to protect civilians. This was done in Resolution 2016, which left the process of Libya's transformation in local hands, calling on the new authorities to create a democratic and peaceful country (UNSC, 2011h, 2011i, 2011j). The Security Council expected that the new transitional council would build a modern liberal-democratic nation-state, and the transitional council promised that they would conduct elections to achieve democratic legitimacy and that they would be supported by a new constitution and referendum. This plan was thwarted by many armed revolutionary militias that engaged in armed clashes with each other and refused to demilitarise. At this point, neither the state nor local militias were capable of fully ensuring law and order. The UN mission prioritised assistance in the electoral process, hoping the local authorities could achieve centralised security (UNSC, 2011k).

The militias continued to share the responsibility for ensuring security, alongside state security forces. While many militia fighters were recruited into the Ministry of the Interior as part of a reintegration initiative, most militias refused to disarm, preventing the consolidation of security forces under democratic control and central authority. The UN had only a support role and did not interfere politically, noting that the democratic transition process depended on security, which had to be achieved by the state authorities without outside help (UNSC, 2012a). The first democratic elections in the summer of 2012, with a turnout of over sixty percent, led to the establishment of the General National Congress to replace the National Transitional Council. Numerous local conflicts and rivalries that predated the revolution and further developed during the conflict resurfaced, leading to large-scale armed clashes, as militias continued to act violently and autonomously even during the elections, further fragmenting security in the country (UNSC, 2012b). The lack of consolidation of the new democratic institutions, the tribal and regional tensions, and the lack of democratic political norms hindered the expected democratic transition. There were calls for decentralisation or federalisation to be key elements of the future constitution, as well as continual security breaches, such as the major violent riots in Benghazi that led to the death of the US ambassador (UNSC, 2013a).

The transitional period resulted in divisive debates on the future of the country, lustration, and revolutionary militias, leading to an impasse in the legislative body as polarisation grew significantly. Politics were marred by intimidation by armed groups, political boycotts, regional enmities, and the political alignment and interference of armed groups. The legitimate political institutions did not enjoy respect and could not exercise their authority freely while the UN limited itself

to an advisory role (UNSC, 2013b). The political process was failing to lead to a new constitution and political consolidation, preventing any stability and leading to the population being disappointed with the democratisation process. Armed groups continued to obstruct the exercise of the government's responsibilities in many regions and refused to disarm and be integrated into the security structure of the state. Political, regional and ideological rivalries exacerbated the instability of the country, with eastern Libya entering a deep crisis and overall security being very low (UNSC, 2014a). The eventual elections had a very low turnout, and the House of Representatives (HoR) elected in them had limited legitimacy and convened in the far east of the country. The new and old legislative bodies competed for legitimacy, and the country's deep political crisis eventually resulted in open conflict (UNSC, 2014b). The European Parliament (EP) was concerned about the deteriorating political stability and security situation in Libya, as clashes between militias undermined the democratic transition, and regional interests were prioritised over national interest (European Parliament (EP), 2014a). The EU was also worried that Islamist militias were gaining ground in the country and that the central authority was failing due to the emerging dual political structures, further harming democratisation and liberalisation. The human rights violations and lack of political rights and liberties, as well as increasing regionalisation, undermined the EU's attempts to support Libya's transformation into a liberal-democratic state through financial and political assistance (EP, 2014b).

As Libya descended into a civil conflict on multiple levels in 2014, a new parliament was announced in Tripoli, in addition to the legitimate one in Tobruk, as the eastern half of the country mounted an Islamist insurgency and fell under the control of General Haftar (UNSC, 2015a). The UN managed to broker a political agreement between the two sides, which initiated the process of establishing the interim Government of National Accord and a ceasefire in 2015. However, this success was short-lived as a number of regional and tribal conflicts occurred in this period, and militias continued to act in their own security interests, while state institutions weakened further (UNSC, 2015b). Human rights were being widely ignored, with the population being subject to widespread violence and intimidation, and civil liberties were heavily restricted (Council of the European Union (CEU), 2016). The EU focused on supporting state-building in an advisory role, increasingly worried that the Muslim Brotherhood controlled the Tripoli authorities. Libya remained largely organised on the basis of a tribal system, with ethnic and tribal identities continuing to play a significant role. The two factions controlled their respective halves of the country and were backed by foreign powers, as well as by multiple heavily armed militias affiliated with regions, cities and tribes (EP, 2016).

With international mediation, the two sides accepted a political agreement envisioning the formation of a Government of National Accord, Presidential Council and imminent elections. However, many political and military leaders still

opposed the democratic transition, and there was still no constitution (UNSC, 2016a). The House of Representatives eventually rejected the proposed government; hence, no central government was formed, and parallel institutions remained in place despite the political agreement (UNSC, 2016b). The parallel political structures and the proliferation of militia groups meant there was no way to hold a referendum on the constitution, preventing basic institutions and the judicial system from functioning effectively and undermining the rule of law (CEU, 2017). As the civil war continued, the authorities in the east continued to fight against Islamist forces, while in Tripoli, there were frequent clashes between competing political and militia forces, as it remained under the control of several armed groups supporting political bodies claiming to be the legitimate authorities (UNSC, 2017a). The UN and EU persevered in their attempts to mediate between the factions in the hope that the conflict could be resolved politically (UNSC, 2017b). Even so, the state was unable to ensure basic security and services; it descended into near lawlessness, with multiple failed attempts to stabilise the country based on political agreement (CEU, 2018a). As the conflict raged on, there was no progress in limiting the polarisation, and mistrust in the country led to a failure of UN efforts at supporting reconciliation, as it continued to call for elections as the only solution to the crisis (UNSC, 2018a).

The interrelated challenges regarding political stability made the country highly fragile, which affected regional security, making the EU more interested and concerned in acting to support the stabilisation process. Even so, it continued to stress the importance of local ownership and inclusiveness, leaving it to the Libyans to resolve the problems of drafting a constitution and holding the elections. This process was compounded by the various sub-national identities of the various Libyan communities, as the society was composed of different tribes and ethnic groups with their respective interests and traditions (EP 2018). Despite strong regional tensions due to armed tribal and ethnic groups, coupled with crumbling trust in the already weak institutions, the EU still refused to go beyond diplomatic pressure and an advisory role (CEU, 2018b). Militias continued to represent specific groups and regions, and the central government did not even have control over the capital, with both halves of the country seeing regional strife in addition to the conflict with each other (UNSC, 2019a). In the spring of 2019, the political process broke down completely as the eastern forces attacked Tripoli just as the UN was preparing a national conference meant to help reunite Libya, stopping the peace process (UNSC, 2019b). Profound political divisions were exacerbated by the escalation of the conflict, with state institutions barely functioning and democratic governance being almost non-existent (CEU, 2020).

The full-scale attack on the capital prompted the Tripoli authorities to sign a cooperation agreement with Turkey, opening the possibility of external bilateral intervention. Foreign interference increased in this period, with UN and EU

mediation having limited results in reaching a ceasefire. The democratisation process nearly stopped as the parallel institutions conducted their own untransparent election activities, as unelected officials were mostly appointed to office (UNSC, 2020a). The international community demanded a ceasefire at the Berlin Conference, and the EU initiated a new naval operation to enforce the arms embargo, while regional states interfered by supporting the conflicting sides and unsuccessfully attempting to broker ceasefires (UNSC, 2020b). Most of the year passed in high-intensity conflict between the two sides of the country and unsuccessful UN attempts at mediating a ceasefire (UNSC, 2020c) until the efforts succeeded in October when a permanent ceasefire was agreed. The agreement stipulated that a new executive authority and government of national unity would be created, as well as a common constitution (UNSC, 2021a). The protests and demonstrations that broke out that year were met with violence, and the ceasefire failed to restore the rule of law as enthusiasm for democratisation continued to decline (CEU, 2021).

In the spring of 2021, an agreement was signed to create the interim Government of National Unity, which was tasked with preparing national elections (UNSC, 2021b). The EU reiterated a strong commitment to a Libyan-led political process and its sovereignty and national unity, which could be achieved only by way of free and fair inclusive elections (UNSMIL, 2021a). It urged Libya to hold the elections by the end of the year and respect the rights of political opponents in the spirit of unity, warning against foreign interference and calling for a national reconciliation process. (UNSMIL, 2021b) The new government quickly collapsed as the eastern HoR undemocratically appointed a new interim executive authority despite the agreement, creating the Government of National Stability and claiming that the mandate of the Government of National Unity had expired. The security situation in the whole country was still chaotic, with militias and armed criminal groups controlling territory and committing regular acts of violence, with political rights and liberties violated by both competing authorities (UNSC, 2022a). Serious popular discontent led to regular riots and criticism of the political bodies and their failure to conduct elections and create security, as the UN continued its unsuccessful mediation efforts to bring about stabilisation and democratisation. (UNSC, 2022b) The reconciliation process was failing due to the continuous power struggles, which continued when the Government of National Unity collapsed and was again replaced by two competing authorities. Elections were delayed, and the necessary political reforms to hold them did not materialise, as Russia and Turkey established a military presence in the country. The EU limited itself to diplomatic efforts and the naval enforcement of the arms embargo as its mechanism of influence. (EP, 2022)

Despite the longstanding lack of elections and a constitution, each of the two competing political authorities considered itself exclusively legitimate and refused to compromise, as general scepticism towards the democratisation process

increased (UNSC, 2023). The deadlock in the political process, the violent clashes and the deteriorating socio-economic situation prevented any elections from being held, and the two halves of the country continued to be disconnected and engage in conflict. The country was still divided into regions controlled by militias connected to the local population and various military or government officials, which engaged in sporadic clashes (UNSC, 2024a). Progress in resolving the electoral and executive issues stalled, and no agreements were reached. The state institutions in the western part were controlled by powerful individuals and had their own security forces, which often clashed with each other, leading to a lack of central authority and unity even within that half of the country. The eastern half similarly saw internal strife based on tribal or regional affiliations and ideology. The two parallel states conducted unilateral actions and were losing interest in reestablishing state unity, prioritising their own political and regional interests. The country eventually became a ground for rivalry between international and regional actors motivated by narrow interests. (UNSC, 2024b).

8. Process Analysis

The **process of democratisation and state-building** consisted of the external UN and EU attempt to support these processes after initiating them with their intervention and the local response. The intervening powers hoped that if the authoritarian regime were removed, democracy would naturally follow with limited assistance from abroad. The distant approach and focus on local ownership, in a context where Libya lacked the institutions or preconditions conducive to democratisation, undermined the process. The strategy was hindered by an overreliance on local actors with little democratic experience and the absence of sufficient post-conflict state-building assistance. Although elections were held, that was not enough to ensure the development of democracy, which remained shallow. The local authorities lacked the capacity, institutional culture and political will to support democratic governance. Likewise, the transitional government was undermined by militias, and institutions remained weak and contested. Important democratic processes stalled, central authorities were unconsolidated, and the processes meant to support each other ended up hindering each other. The EU and UN adopted an advisory and supportive role; however, they refrained from deeper political or security involvement. This limited approach and reliance on local ownership in a context without a single effective state authority, coupled with the lack of a sustained international presence or enforcement mechanisms, allowed the democratic and state structures to collapse.

The **process of maintaining a united identity** consisted of UN and EU support for a united Libyan identity and the connection of security to that identity by the

local population. The lack of a strong national identity contributed to instability and identity fragmentation, adversely affecting the state-building process, while the failure to maintain a united Libyan identity led to identity and security fragmentation. This failure occurred due to the absence of strong central authorities, as well as to longstanding tribal, ethnic and regional identities and divisions in the country. The revolution failed to produce a shared vision of the future and instead unleashed competing claims to legitimacy based on sub-national identities. The lack of a unifying national narrative and compromise prevented reconciliation efforts from succeeding, leading to competing identity-based communities and alliances where no institution could claim sufficient legitimacy to exert authority over the entire country. Without a central authority perceived as legitimate by all regions and groups, security actors emerged to protect their own sub-identities. The militias saw themselves as protectors of their communities and prioritised their security over the security of the state, which they even saw as a threat.

The **process of security fragmentation and destabilisation** had to do not only with the lack of strong central institutions but also with the absence of a unifying identity and identity narrative. Various identity-based communities competed for security and power while operating independently of the state, leading to the fragmentation of national security. Rival militias representing various tribes and regions clashed repeatedly, preventing the consolidation of national security. The state attempted to integrate some of these groups into the central security apparatus, but identity-based interests and needs thwarted their integration into a single security framework. This failed as these groups held on to their previous regional and identity-based loyalties, refusing to become tied to the identity of the Libyan state and nation and continuing to safeguard their regional interests and agendas. The absence of an effective central government and identity to exert its authority over the entire country allowed militias and identity groups to fill the void. These militias distrusted the government and did not see it as representative of the entire population, refusing to disarm or work towards the establishment of a central security structure. The rejection of democratic norms also undermined the trust of these militias and regional communities in the central government and its ability to protect their interests and identities.

9. Discussion

The answer to the question of why the UN and EU supported democratisation and stabilisation in Libya rests on several arguments: Libya lacked the structural and identity-based foundations required for successful democratisation, like most of the Middle East; It also lacked a strong enough national identity or national unity to carry out reforms and state-building processes as expected; The UN- and

EU-led regime change and subsequent hands-off approach produced confusion and chaos instead of a locally owned democratisation, as their role was extreme at the beginning and minimal as time went on – precisely the opposite of what was needed. The inability to reconcile ethnic, regional, and ideological divisions in Libya, compounded by weak governance structures and external interventions, impeded the establishment of a cohesive liberal identity, resulting in ongoing security challenges. Democratisation can only function if there is an effective state and central authority to oversee and implement the process and enough security to allow the institutions to stabilise. The lack of a sense of both ontological and societal security and the absence of a central unifying identity prevented the various identity-based communities from relying on the government as the only security provider that could democratically integrate the interests of the entire population. In a context where the preconditions for democratisation are limited or lacking, forcing a narrative of democratisation and urging the local actors to carry out the process is counterproductive. The rebellion against the regime and a desire for change was interpreted by the UN and the EU as a desire for democratisation based on an understanding of the process and its results, leading to misplaced hopes that enthusiasm could make up for the lack of preconditions. The absence of Libya's unified identity precludes the country's shift towards a democratic identity.

The approach of the UN, which was to intervene and remove the authoritarian government and leave the various and diverse militias and communities to develop a liberal democracy on their own, providing only advice and a mandate, led to negative consequences. Libya did not have the institutional and security stability and guarantees needed for a successful transition. The lack of long-term international involvement in such a context undermined the processes of state-building and democratisation. The absence of direct outside support for an externally imposed process led to the fragmentation of the country rather than its democratisation and stabilisation. The evidence shows that, without a strong and widely shared central Libyan identity, sub-national communities reverted to tribal and regional loyalties, as anticipated in my constructivist theoretical position. The failure to create a unifying narrative of Libya led to the regional and identity-based militias becoming the security providers for their communities and, by extension, the defenders of their regional identities. Likewise, the emergence of a central authority, both in the political and security sense, has been shown to have been prevented by the lack of a common identity and loyalty towards the common identity. This is the expected outcome anticipated in my propositions rooted in societal and ontological security theory. The empirical approach is an example of how constructivism can be applied with process tracing to follow not only political processes but also identity processes and how the method can be used with an interpretivist ontology.

10. Conclusion

Using the theoretical concepts of conventional constructivism and those of societal and ontological security, I attempted to explain the insecurity in Libya as being based on a multiplicity of identities and security concerns. I argued that the emergence of parallel Libyan governments at the head of two parallel societies, which purported to represent the entire state, led to the construction of conflicting and mutually exclusive identities and legitimacy claims. I analysed how the two halves of the country consolidated their identities in fear of and in relation to their opposites while allowing for regional and tribal identities to proliferate across the country. I argued that the limited approach of the UN and the EU, which set in motion the regime change and the transition towards a new state in Libya, created a process that ended in the fragmentation of state identity and security. The attempt to impose a liberal-democratic identity on a state that lacked a consolidated national identity to connect it to, in a context where regional identities were stronger than the central identity, unsurprisingly failed. The limited approach also allowed for the intervention of regional powers and the unchecked consolidation of conflicting authorities and identities. The lack of trust and a common identity has led to a security crisis and the collapse of the state-building and centralisation process.

I argued that without a legitimate and strong state providing national unity, a central identity cannot be solidified and, therefore, a central security structure supporting it will not be established. In Libya, the lack of a unified identity and central authority allowed the country to fragment, and the democratisation process was powerless to temper these processes because it could not develop in the local context and under those circumstances. Democratisation destabilises a country, and if there is no central unifying identity, this destabilisation can lead to security fragmentation and the failure of the democratisation process itself, as we have seen in Libya. To make these arguments, I reconstructed the Libyan crisis and the international efforts to resolve it peacefully and politically. The demands placed on Libya by the international community – to democratise, build a state, forge a new identity and create security, all with only advice and mediation from abroad – proved too heavy a burden for it to bear. The failure of democratisation led to a counter-productive outcome, where the desirability of democracy has gradually among the local population.

By analysing how the underlying issues of security in Libya rest on sub-national identities, we gained a new perspective on its long-term security problems. I argue that these security issues are primarily identity-based, stemming from incompatible identities and a lack of a central identity. To conclude, the inability to reconcile identity divisions in Libya is the main obstacle to state-building and effective institutions and, therefore, to a stable security environment. Future interventions should combine norm promotion with active support for identity

consolidation. International organisations should be more sensitive to the local context when supporting peacebuilding processes. Peacebuilding efforts must be based on an understanding of how local communities perceive their own security, legitimacy, and identity. Future research should explore further how local identity narratives interact with international narratives and try to gauge the limitations of democratisation in identity-fragmented societies. Longitudinal process tracing through case studies could help us understand how identities evolve over time in response to shifting international involvement.

ЛИТЕРАТУРА/LITERATURE

- Battaglia, F. (2017). Peacebuilding and statebuilding in Libya: An analysis on the role of the European Union. *African Journal of Legal Studies* 10(2–3): 163–179.
- Battaglia, F. (2017). The role of the European Union in promoting peace/state-building in Libya. *Rivista di Studi Politici* 29(2): 123–141.
- Bartu, P. (2015). *Libya's Political Transition: The Challenges of Mediation* New York: International Peace Institute.
- Bellamy, A. J. (2011). Libya and the responsibility to protect: The exception and the norm. *Ethics & International Affairs* 25(3): 263–269.
- Brockmeier, S., Stuenkel, O., & Tourinho, M. (2016). The impact of the Libya intervention debates on norms of protection. *Global Society* 30(1): 113–133.
- Burnell, P. (2013). Democratisation in the Middle East and North Africa: perspectives from democracy support. *Third World Quarterly* 34(5): 838–855
- Buzan, B., Waever, O., & De Wilde, J. (1998). *Security: A new framework for analysis*. Boulder-London: Lynne Rienner Publishers.
- Campbell, D. (2018). *Writing Security: United States Foreign Policy and the Politics of Identity*. Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Council of the European Union (2016). EU Annual report on Human Rights and Democracy in the World in 2015. *eeas.europa.eu*, Available at: https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/human_rights_and_Democracy_in_the_world_in_2015_-_thematic_issues.pdf, accessed at 3.3.2025.
- Council of the European Union (2017). EU Annual report on Human Rights and Democracy in the World in 2016. *eeas.europa.eu*, Available at: https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/Annual_report_on_human_rights_and_democracy_in_the_world_2016_.pdf, Accessed at 3.3.2025.
- Council of the European Union (2018a). EU Annual report on Human Rights and Democracy in the World 2017. *eeas.europa.eu*, Available at: https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/eu_annual_report_on_hr_2017.pdf, Accessed at 3.3.2025.
- Council of the European Union (2018b). Foreign affairs council conclusions on Libya, *eeas.europa.eu*, 10.12.2018. Available at: https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/2018_annual_report_on_hr_e-version.pdf, Accessed at 3.3.2025.

- Council of the European Union (2020). EU Annual report on Human Rights and Democracy in the World 2019. *eeas.europa.eu*, Available at: https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/annual_report_e-version.pdf, Accessed at 3.3.2025.
- Council of the European Union (2021). EU Annual report on Human Rights and Democracy in the World 2020. *eeas.europa.eu*, Available at: https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/eeas_annual_report_humanity_2021_web_0.pdf
- Downes, A. and Monten J. (2013). Forced to Be Free? Why Foreign-Imposed Regime Change Rarely Leads to Democratization. *International Security* 37(4): 90-131.
- Doyle M.W. (1986). Liberalism and World Politics, *The American Political Science Review* 80(4): 1151-1169.
- Doyle, M. W. (2005). Three pillars of the liberal peace. *American Political Science Review* 99(3): 463–466.
- Enterline, A. and Greig, M. (2008). Against all odds? The history of imposed democracy and the future of Iraq and Afghanistan. *Foreign policy analysis* 4(4): 321-347
- European Parliament (2014a). European Parliament resolution of 18.9. 2014 on the situation in Libya. 2014/2844
- European Parliament (2014b) European Parliament resolution of 15.1.2015 on the situation in Libya. 2014/3018
- European Parliament (20116) European Parliament resolution of 4.2.2016 on the situation in Libya. 2016/2537
- European Parliament (2018). European Parliament recommendation of 30 may 2018 to the council the commision and the vice-president of the commission on Libya. 2018/2017
- European Parliament (2022) European Parliament recommendation of 23.11. 2022 to the council the commision and the vice-president of the commission on Libya. 2021/2064
- Fabbrini, S. (2014). The European Union and the Libyan crisis. *International Politics* 51(2): 177–195.
- Farrell, T. (2002). Constructivist security studies: Portrait of a research program. *International Studies Review* 4(1): 49–72.
- Fasanotti, F. S. (2017). Libya: A nation suspended between past and future. *Studia Diplomatica* 68(4): 95–104.
- Feuer, S. (2021). A unified government in Libya: Potential regional implications. *Institute for National Security Studies*. 3.5.2021, Available at: <https://www.inss.org.il/publication/libya-unity-government/>, Accessed: 3.3.2025.
- Franceschet, A. (1999). The Ethical Foundations of Liberal Internationalism. *International Journal* 54(3):463-481
- Friend, A. (2018). Libya fractured: The struggle for unity. *Center for Strategic and International Studies*, 18. April 2018. Available at: <https://carnegieendowment.org/posts/2018/04/libya-fractured-the-struggle-for-unity?lang=en>, Accessed: 3.3.2025.
- Gaub, F. (2013). Libya: The struggle for security. *European Union Institute for Security Studies*, 24 June 2013, Available at: <https://www.iss.europa.eu/publications/briefs/libya-struggle-security>, Accessed: 3.3.2025.
- Goldstone, J. (2011). Understanding the Revolutions of 2011. *Foreign Affairs* 90(3)
- Guzzini, S. (2000). A reconstruction of constructivism in international relations. *European Journal of International Relations* 6(2): 147–182.

- Hamada, A., Sökmen, M., & Zaki, C. (2020). Investigating the Libyan conflict and peace- building process: Past causes and future prospects. *Economic Research Forum* March 2020, Available at: https://erf.org.eg/app/uploads/2020/08/1598514865_769_828397_1383.pdf, Accessed: 3.3.2025.
- Hartzell, C. Hoddie, M. and Rothchild D. (2001). Stabilizing the Peace after Civil War: An Investigation of Some Key Variables. *International Organization* 55(1): 183-208.
- Hoffmann, S. (1995). The Crisis of Liberal Internationalism. *Foreign Policy* 98: 159-177
- Hoffmann, M. (2010). Norms and social constructivism in international relations. In: Denmark R. A. & Marlin-Bennett R. (eds.) *The International Studies Encyclopedia*. Hoboken, NJ: Wiley-Blackwell.
- Holger, A, and Schlumberger, O. (2004) Waiting for Godot: Regime Change without Democratization in the Middle East. *International Political Science Review* 25(4): 371-392
- Hopf, T. (1998). The promise of constructivism in international relations theory. *International Security* 23(1): 171–200.
- Ikenberry, J. (2009). Liberal Internationalism 3.0: America and the Dilemmas of Liberal World Order. *Perspectives on Politics* 7(1), 71–87.
- International Crisis Group (2021). The National Unity Government: Getting to Yes, in: Libya Turns the Page, [crisisgroup.org](https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/north-africa/libya), May 2021, Available at: <https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/north-africa/libya>, Accessed 3.3.2025
- Jepperson, R., Wendt, A., & Katzenstein, P. (1996). Norms, identity, and culture in national security. In Katzenstein P. (Ed.), *The Culture of National Security* New York: Columbia University Press. (33–75).
- Keating, T. (2013). The UN Security Council on Libya: Legitimation or dissimulation? In: Hehir A. and Murray R. (Eds.). *Libya, the Responsibility to Protect and the Future of Humanitarian Intervention*. London: Palgrave Macmillan (162-190)
- Keohane, R. and Martin, L. (1995). The Promise of Institutional Theory. *International Security* 20(1): 39-51.
- Lipset, M. (1959). Some Social Requisites of Democracy: Economic Development and Political Legitimacy. *The American Political Science Review* 53(1): 69-105
- Macmillan, J. (2004)/ Liberalism and the Democratic Peace. *Review of International Studies*, 30(2):39-51.
- McSweeney, B. (1996). Identity and security: Buzan and the Copenhagen School. *Review of International Studies* 22(1): 81–93.
- McQuinn, B. (2013). Assessing (in)security after the Arab Spring: The case of Libya. *Political Science & Politics* 46(4):716–720.
- Megerisi, T. (2020). EU policy towards Libya. *Insight Turkey* 22(4): 29–40.
- Mitzen, J. (2006). Ontological security in world politics: State identity and the security dilemma. *European Journal of International Relations* 12(3): 341–370.
- Moon, B (2009). Long Time Coming: Prospects for Democracy in Iraq. *International Security* 33(4) 115-148.
- Owen, J. M. (1994). How liberalism produces democratic peace. *International Security* 19(2):87–125.
- Pack, J., Smith, R., & Mezran, K. (2017). Libya’s post-Qaddafi political vacuum and statelessness. *Atlantic Council*. June 2017, Available at: <http://www.atlanticcouncil.org>.

- org/wp-content/uploads/2017/06/The_Origins_and_Evolution_of_ISIS_in_Libya_web_0705.pdf, Accessed 3.3.2025
- Przeworski, A. and Limongi, F. (1997). Modernization: Theories and Facts." *World Politics*, 49(2):155-183.
- Przeworski, A. (2000). *Democracy and Economic Development. Political Science and the Public Interest*. Columbus, Ohio: State University Press.
- Raineri, L. (2019). Security and informality in Libya: Militarisation without military? *Conflict, Security & Development* 19(6): 583–602.
- Randall, E. (2015). After Qadhafi: Development and democratization in Libya. *The Middle East Journal* 69(2): 199–221
- Ross, M. (2001). Does Oil Hinder Democracy? *World Politics* 53(3):325-361
- Russett B et al. (1995). The Democratic Peace. *International Security* 19(4) 164-184
- Stavridis, S. (2014). EU incoherence and inconsistency over Libya: Evidence to the contrary. *Cahiers de la Méditerranée* 89: 177–195.
- Steele, B. (2008). *Ontological security in international relations: Self-identity and the IR state*. New York: Routledge.
- Theiler, T. (2003). Societal security and social psychology. *Review of International Studies* 29(2): 249–268.
- Toaldo, M. (2016). Intervening better: Europe's second chance in Libya. *European Council on Foreign Relations*, 13 May 2016, Available at: https://ecfr.eu/publication/intervening_better_europes_second_chance_in_libya/, Accessed 3.3.2025
- UN Security council (2011a). Resolution 1970, 26.2.2011. S/RES/1970
- UN Security council (2011b). Resolution 1973. 17.3.2011. S/RES/1973
- UN Security council (2011c), Security Council Sixty-sixth year, 6498th meeting, 17.3.2011. S/PV.6498
- UN Security council (2011d), London Conference on Libya, Chair's statement, 29.3.2011. 2011_204-EN
- UN Security council (2011e). Security Council Sixty-sixth year, 6620th meeting, 16.9.2011. S/PV.6620
- UN Security council (2011f). Resolution 2009, 16.9.2011. S/RES/2009
- UN Security council (2011g). Security Council Sixty-sixth year, 6622nd meeting, 26.9.2011. S/PV.6622
- UN Security council (2011h). Security Council Sixty-sixth year, 6639th meeting, 26.10.2011. S/PV.6639
- UN Security council (2011i). Security Council Sixty-sixth year, 6640th meeting, 27.10.2011. S/PV.6640
- UN Security council (2011j). Resolution 2016, 27.10.2011. S/RES/2016
- UN Security council (2011k). Report of the Secretary General on the UN support mission in Libya, 22.11.2011. S/2011/727
- UN Security council (2012a) Report of the Secretary General on the UN support mission in Libya, 1.3.2012. S/2012/129
- UN Security council (2012b), Report of the Secretary General on the UN support mission in Libya 30.8.2012. S/2012/675
- UN Security council (2013a), Report of the Secretary General on the UN support mission in Libya 21.2.2013. S/2013/104

- UN Security council (2013b). Report of the Secretary General on the UN support mission in Libya, 6.9.2013. S/2013/516,
- UN Security council (2014a). Report of the Secretary General on the UN support mission in Libya, 26.2.2014. S/2014/131
- UN Security council (2014b). Report of the Secretary General on the UN support mission in Libya, 5.9.2014. S/2014/653
- UN Security council (2015a). Report of the Secretary General on the UN support mission in Libya 26.2.2015. S/2015/144
- UN Security council (2015b) Report of the Secretary General on the UN support mission in Libya 13.8.2015. S/2015/624
- UN Security council (2016a), Report of the Secretary General on the UN support mission in Libya, 23.2.2016. S/2016/182
- UN Security council (2016b), Report of the Secretary General on the UN support mission in Libya, 1.12.2016. S/2016/1011
- UN Security council (2017a) Report of the Secretary General on the UN support mission in Libya, 4.4.2017. S/2017/283
- UN Security council (2017b). Report of the Secretary General on the UN support mission in Libya 22.8.2017. S/2017/726
- UN Security council (2018a). Report of the Secretary General on the UN support mission in Libya 7.5.2018. S/2018/429
- UN Security council (2019a). Report of the Secretary General on the UN support mission in Libya, 7.1.2019 S/2019/19B
- UN Security council (2019b). Report of the Secretary General on the UN support mission in Libya, 16.8.2019. S/2019/682
- UN Security council (2020a) Report of the Secretary General on the UN support mission in Libya, 15.1.2020 S/2020/41,
- UN Security council (2020b) Report of the Secretary General on the UN support mission in Libya, 5.5.2020, S/2020/832
- UN Security council (2020c) Report of the Secretary General on the UN support mission in Libya, 25.8.2020, S/2020/832
- UN Security council (2021a) Report of the Secretary General on the UN support mission in Libya , 19.1. 2021. S/2021/62
- UN Security council (2021b). Report of the Secretary General on the UN support mission in Libya, 11.5.2021. S/2021/451
- UN Security council (2022a). Report of the Secretary General on the UN support mission in Libya, 20.5.2022. S/2022/409
- UN Security council (2022b) Report of the Secretary General on the UN support mission in Libya, 19.8.2022. S/2022/632
- UN Security council (2023) Report of the Secretary General on the UN support mission in Libya, 5.4.2023. S/2023/248
- UN Security council (2024) Report of the Secretary General on the UN support mission in Libya, 9.4. 2024. S/2024/301
- UN Security council (2024b) Report of the Secretary General on the UN support mission in Libya , 8.8.2024. S/2024/598

- Unsmil (2021), Statement on reports about no-confidence motion against the GNU. *unsmil.unmissions.org*, 21.9.2021. Available at: <https://unsmil.unmissions.org/unsmil-statement-reports-about-no-confidence-motion-against-gnu>, Accessed 10.2.2025
- Unsmil (2021a). The second Berlin conference on Libya, *unsmil.unmissions.org*, 23.6.2021, Available at: https://unsmil.unmissions.org/sites/default/files/2021_berlin_2_conclusions_final_-_eng.pdf, Accessed 25.2.2025
- Unsmil (2021b). Declaration of the Paris International Conference for Libya, *elysee.fr*, 12.11.2021, Available at: <https://www.elysee.fr/en/emmanuel-macron/2021/11/12/declaration-of-the-paris-international-conference-for-libya>, Accessed 25.2.2025
- Vericat, J. S., & Hobrara, M. (2018). *From the ground up: UN support to local mediation in Libya*. New York: International Peace Institute.
- Waever, O. (1996). European security identities. *Journal of Common Market Studies* 34(1): 103–132.
- Wendt, A. (1994). Collective identity formation and the international state. *American Political Science Review* 88(2): 384–396.
- Wendt, A. (1995). Constructing international politics. *International Security* 20(1): 71–81.
- Zürcher, C (2018). A theory of democratisation through peace-building. *Conflict, Security & Development* 18(4): 283-299.